

Informace o investičních nástrojích, o ochraně investičních nástrojů a peněžních prostředků klienta a některé další informace týkající se obchodování s investičními nástroji

I. Investiční nástroje

1. Ve smyslu zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „ZPKT“), se investičními nástroji rozumí:
 - a) investiční cenné papíry,
 - b) cenné papíry kolektivního investování,
 - c) nástroje peněžního trhu,
 - d) opce, futures, swapy, forwardy a jiné nástroje, jejichž hodnota se vztahuje ke kurzu nebo hodnotě cenných papírů, měnovým kurzům, úrokové míře nebo úrokovému výnosu, povolenkám na emise skleníkových plynů, jakož i jiným derivátům, finančním indexům či finančním kvantitativně vyjádřeným ukazatelům, a ze kterých vyplývá právo na vypořádání v penězích nebo právo na dodání věci, k níž se jejich hodnota vztahuje,
 - e) nástroje umožňující přenos úvěrového rizika,
 - f) finanční rozdílové smlouvy,
 - g) opce, futures, swapy, forwardy a jiné nástroje, jejichž hodnota se vztahuje ke komoditám a z nichž vyplývá právo na vypořádání v penězích nebo právo alespoň jedné strany zvolit, zda si přeje vypořádání v penězích, nejde-li o vypořádání v penězích z důvodu selhání jedné ze stran derivátu nebo z jiného důvodu předčasného ukončení derivátu,
 - h) opce, futures, swapy, forwardy a jiné nástroje, jejichž hodnota se vztahuje ke komoditám a z nichž vyplývá právo na dodání této komodity, a se kterými se obchoduje na evropském regulovaném trhu nebo v mnohostranném obchodním systému popřípadě v organizovaném obchodním systému, s výjimkou velkoobchodních energetických produktů podle čl. 2 bodu 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1227/2011 o integritě a transparentnosti velkoobchodního trhu s energií obchodovaných v organizovaném obchodním systému, z nichž vyplývá povinnost dodání této komodity,
 - i) opce, futures, swapy, forwardy a jiné nástroje, jejichž hodnota se vztahuje ke komoditám a z nichž vyplývá právo na dodání této komodity, které nejsou uvedené v písmenu h), nejsou určené pro obchodní účely a mají znaky jiných derivátových investičních nástrojů,
 - j) opce, futures, swapy, forwardy a jiné nástroje, jejichž hodnota se vztahuje ke klimatickým ukazatelům, přepravním tarifům nebo míře inflace a dalším ekonomickým ukazatelům uveřejněným na úseku oficiální statistiky, a z nichž vyplývá právo na vypořádání v penězích nebo právo alespoň jedné strany zvolit, zda si přeje vypořádání v penězích, nejde-li o vypořádání v penězích z důvodu selhání jedné ze stran derivátu nebo z jiného důvodu předčasného ukončení derivátu,
 - k) nástroje, jejichž hodnota se vztahuje k věcem, právům, dluhům, indexům nebo kvantitativně vyjádřeným ukazatelům, které nejsou uvedené v písmenech a) až j) a mají znaky jiných derivátových investičních nástrojů; zejména jde o ty, které jsou obchodovány na evropském regulovaném trhu nebo v mnohostranném obchodním systému, nebo v organizovaném obchodním systému, a
 - l) povolenky na emise skleníkových plynů.
2. Investičními cennými papíry jsou cenné papíry, které jsou obchodovatelné na kapitálovém trhu. Investičními cennými papíry jsou zejména akcie, dluhopisy, investiční certifikáty apod.
3. S investováním do investičních nástrojů je obecně spojeno **riziko ztráty z investice**, a to až do výše 100 % investovaných prostředků. Toto riziko existuje **u všech druhů investičních nástrojů, do kterých mohou klienti obchodníka Fio banka, a.s.** (dále též jen „obchodník“) **investovat**. Zvláštní rizika jsou navíc spojena s investováním do derivátových investičních nástrojů, které jsou uvedeny v odst. 1, písm. d) až k) – podrobné informace jsou proto uvedeny v samostatné části „Rizika obchodů s deriváty“. Obecné riziko ztráty z investice na kapitálovém trhu lze omezit, nikoliv však zcela eliminovat, způsoby souhrnně nazývanými jako „racionální chování investora“, jehož obsahem je zejména:
 - a) vyváženost podstupovaného rizika, očekávaného výnosu a likvidity investičního nástroje,
 - b) diverzifikace portfolia investičních nástrojů,
 - c) zajištění pokyny typu stop-loss před vznikem vyšší než předem akceptovatelné ztráty,
 - d) znalost veškerých veřejně dostupných kurzotvorných informací o investičním nástroji před vstupem do otevřené pozice a dále po celou dobu jejího držení,
 - e) věrný a úplný obraz investičního profilu investora pro obchodníka.

V této souvislosti obchodník doporučuje, aby mu klient poskytl veškeré informace potřebné k posouzení vhodnosti požadované investiční služby a investičního nástroje pro konkrétního klienta, a to pravidelně tak, aby vždy disponoval aktuálními informacemi potřebnými pro takové posouzení. Aktuální informace klient poskytuje vyplněním Investičního dotazníku (jeho aktuálně používané verze), který je klientovi vždy k dispozici na stránkách

www.fio.cz a na provozovnách Fio banka, a.s. Umožňuje-li to platná smlouva, je možno Investiční dotazník vyplnit též prostřednictvím dohodnutého komunikačního programu.

4. Fio banka, a.s. v současné době umožňuje svým klientům obchodovat jen s některými z výše uvedených druhů investičních nástrojů. S obchodováním s těmito investičními nástroji jsou obecně spojena rizika popsána dále v dokumentu v části "IV. Rizika spojená s investičními nástroji – obecné informace" – společně s popisem rizik obecně spojených s obchodováním je v této části uvedena také informace o míře těchto rizik pro jednotlivé investiční nástroje. Podrobné informace o charakteru vybraných druhů derivátových investičních nástrojů jsou uvedeny v části „Rizika obchodů s deriváty“.
5. Peněžní prostředky, které zákazník poskytl společnosti Fio banka, a.s. za účelem poskytování investičních služeb, jakož i peněžní prostředky získané pro zákazníka Fio bankou, a.s. prodejem jeho investičních nástrojů, jsou uloženy na obchodním účtu vedeném společností Fio banka, a.s.
6. Investiční nástroje, s nimiž Fio banka, a.s. umožňuje svým klientům obchodovat, jsou určeny profesionálním zákazníkům, neprofesionálním zákazníkům i způsobilým protistranám. Byl-li v souvislosti s veřejnou nabídkou některého z investičních nástrojů uveřejněn prospekt, je tento prospekt dostupný na internetových stránkách emitenta.
7. Investiční nástroje v portfoliu zákazníka jsou v rámci poskytování služby obhospodařování portfolia oceněny v referenční měně. Pro ocenění investičních nástrojů v rámci čtvrtletní hodnotící zprávy (dále též jen „zpráva o portfoliu“) je zpravidla použit závěrečný kurz platný k poslednímu dni sledovaného období. Pro investiční nástroje obchodované na českém trhu se používá kurz z kurzovního lístku Burza cenných papírů Praha, a.s., pro investiční nástroje obchodované v zahraničí se používá kurz z trhu, kde byl investiční nástroj nakoupen. U investičních nástrojů obchodovaných v jiné než referenční měně a u kreditních zůstatků v jiné než referenční měně dochází k přepočtu do referenční měny pomocí směnných kurzů vyhlášených pro poslední den sledovaného období Fio bankou, a.s. Debetní zůstatky v jiné než referenční měně jsou přepočítávány pomocí směnných kurzů vyhlášených Fio bankou, a.s. V období mezi hodnotícími zprávami o portfoliu jsou investiční nástroje a zůstatky na účtu oceňovány výše uvedeným způsobem a konkrétní ocenění je možné sledovat on-line pomocí internetové aplikace e-Broker, pokud je zákazníkovi zřízena, anebo z výpisu obchodního účtu vystaveného na žádost zákazníka k požadovanému datu.
8. Cenným papírem se v tomto dokumentu rozumí cenný papír i zaknihovaný cenný papír

1a. Druhy investičních nástrojů

K jednotlivým investičním nástrojům poskytuje Fio banka, a.s. následující informace:

1. Akcie:

Akcie je cenný papír, se kterým jsou spojena práva akcionáře jako společníka akciové společnosti podílet se v souladu se zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, a stanovami společnosti na jejím řízení, jejím zisku (dividenda) a na likvidačním zůstatku při zrušení společnosti s likvidací. Akciemi se pro účely tohoto dokumentu rozumí rovněž také zahraniční cenné papíry, se kterými jsou podle příslušných zahraničních právních předpisů spojena obdobná práva jako práva spojená s akciemi, která jsou uvedena v předchozí větě.

Existují různé typy akcií. Běžné akcie (tzv. kmenové) představují podíl na základním kapitálu a jsou s nimi spojena obvyklá, výše uvedená práva. Kromě toho rovněž existují např. prioritní akcie, se kterými může být spojeno přednostní právo na dividendu, na jiných vlastních zdrojích společnosti nebo v případě zrušení společnosti přednostní právo na podíl na likvidačním zůstatku.

Cena akcií je vytvářena nabídkou a poptávkou v obchodních systémech (burzách Cena akcie zpravidla roste s větší poptávkou a klesá s větší nabídkou. Míru nabídky a poptávky ovlivňuje jak řada mikroekonomických, tak makroekonomických faktorů. Z mikroekonomického pohledu je důležité hospodaření firmy a její budoucí vyhlídky, dividendová politika, kvalita managementu či kapitálová struktura firmy. Z makroekonomického pohledu hraje roli například fáze hospodářského cyklu (ceny cyklických akcií pozitivně reagují na růst ekonomiky), nastavení úrokových sazeb (růst úrokových sazeb se projevuje negativně do cen akcií), daňové a právní prostředí či vývoj v sektoru, ve kterém se akcie nachází (pozitivní vývoj v sektoru se pozitivně projevuje v cenách jednotlivých akcií tohoto sektoru) apod. Upozornění: aktuální vývoj ceny konkrétní akcie se může s ohledem na aktuální situaci emitenta od tohoto obecného popisu lišit, a to i výrazně.

Mezi výhody akcií patří především jejich relativně vysoká výnosnost, naopak mezi slabé stránky lze zařadit relativně vysokou cenovou fluktuaci, nejistotu ohledně budoucího vývoje (neboť zisk ani dividenda nejsou předem známy ani zaručeny). Obecně je doporučováno diverzifikovat investici do několika akciových titulů v různých sektorech. Ve srovnání s ostatními investičními nástroji vyžadují investice do akcií rovněž hlubší znalosti trhu a sledování veškerých faktorů ovlivňujících cenu akcií. Dále je doporučena minimální délka investice tři až pět let.

Příklad: Nákup 1000 ks akcií za cenu 500 Kč, celková investice 500.000 Kč bez vlivu poplatků. Během jednoho roku investor inkasuje dividendu ve výši 15 Kč na akcii, celková částka tedy 15.000 Kč. Po roce investor prodá na burze pozici za 525 Kč. Celkové zhodnocení se skládá z kapitálového výnosu ve výši 5 % (nárůst kurzu z 500 Kč na 525 Kč) a

dividendového výnosu ve výši 3 %. Celkové zhodnocení po prodeji dosáhlo 8 % (investováno 500 tis. Kč, po prodeji 525 tis. Kč plus dividenda 15 tis. Kč, celkem tedy 540 tis. Kč). Příklad nezohledňuje účtované poplatky za obchody.

Příklad č. 2: Nákup 1000 ks akcií za cenu 500 Kč, celková investice 500.000 Kč bez vlivu poplatků. Během jednoho roku investor inkasuje dividendu ve výši 15 Kč na akcii, celková částka tedy 15.000 Kč. Po roce investor prodá na burze pozici za 475 Kč. Celkové zhodnocení se skládá ze záporného kapitálového výnosu ve výši -5% (pokles kurzu z 500 Kč na 475 Kč) a dividendového výnosu ve výši 3%. Celkové zhodnocení po prodeji dosáhlo -2% (investováno 500 tis. Kč, po prodeji 475 tis. Kč plus dividenda 15 tis. Kč, celkem tedy 490 tis. Kč). Příklad nezohledňuje účtované poplatky za obchody.

2. Dluhopisy

Dluhopis též *Obligace* je dluhový cenný papír představující závazek jeho emitenta vůči věřiteli, tj. majiteli dluhopisu. Jedná se o zastupitelný cenný papír, se kterým je spojeno právo na splacení dlužné částky, odpovídající jmenovité hodnotě dluhopisu jeho emitentem, a to najednou nebo postupně k určitému okamžiku, a popřípadě i další práva plynoucí ze zákona nebo emisních podmínek dluhopisu, zejména vyplacení stanovených výnosů. Tyto výnosy mohou být vtěleny do kupónů. U dluhopisů nabyvá (zejména v posledních letech) na významu charakter jejich emitentů, jelikož financování své činnosti prostřednictvím emise dluhopisů mohou využívat (a často v praxi využívají) i zcela neznámé obchodní korporace (tj. korporace s neprůhlednou vlastnickou strukturou, bez předem definovaných ekonomických záměrů, bez předchozí historie působení na trhu a/nebo se závažnými ekonomickými problémy). U těchto dluhopisů tak významně roste riziko nesplacení dlužné částky (více viz odstavec „Kreditní riziko“ viz str. 10 až 11 tohoto dokumentu).

Základním ukazatelem, který ovlivňuje vnitřní hodnotu dluhopisu a následně i cenu tržní, jsou tržní úrokové sazby. Platí, že s jejich růstem klesá současná hodnota budoucích plateb plynoucích z dluhopisu, takže klesá vnitřní hodnota dluhopisu a následně i jeho tržní cena. Naopak s poklesem úrokových sazeb bude současná hodnota budoucích příjmů plynoucích z dluhopisu vyšší, takže vzroste vnitřní hodnota, a tím i tržní cena dluhopisu. Dále cenu ovlivňuje vývoj ekonomiky, měnová politika, fiskální politika, měnový kurz či inflace.

Příklad: Nákup dluhopisu s roční splatností a kupónem 5 % za nominální hodnotu 100. V případě držení do splatnosti obdrží investor celou výši nominální hodnoty ve výši 100 plus úrok ve výši 5%. V případě prodeje v polovině splatnosti obdrží úrok pouze v adekvátní výši 2,5 % a celkový výsledek bude závislý na prodejní ceně. Aby pro investora nebyla pozice ztrátová, prodej se musí uskutečnit za cenu rovnou nebo vyšší než 97,50.

Obecně lze rozlišovat následující základní typy dluhopisů:

2.1. Dluhopis s pevným výnosem

Jedná se o dluhopis, jehož výnos je stanoven pevnou úrokovou sazbou z nominální hodnoty dluhopisu a je vyplácen zpravidla ročně. Možné jsou však i pololetní nebo čtvrtletní výplaty. Mezi jeho silné stránky patří především skutečnost, že pevný výnos je známý předem. Mezi slabé stránky lze naopak zařadit vyšší nominální hodnoty dluhopisů, které limitují možnost investice pro individuální investory, kteří navíc nemají přístup na primární trh. Vzhledem k často dlouhé lhůtě do splatnosti se kupní síla investovaného kapitálu může zmenšovat v důsledku neočekávané inflace. Čím delší je lhůta do splatnosti, tím je toto riziko vyšší.

2.2. Dluhopis s pohyblivým výnosem

Jedná se o dluhopis, jehož výnos je stanoven pohyblivou úrokovou sazbou, která se stanovuje podle přesně daného vzorce v konkrétní den na další období (např. každých šest měsíců na období následujících šesti měsíců). Tato sazba je odvozena od sazeb na peněžním trhu a je navýšena či snížena o marži závislou na úrokové bonitě emitenta, době do splatnosti a popř. dalších faktorech. Výnos může být také navázán na inflační index.

Mezi silné stránky tohoto dluhopisu patří především výnos kopírující sazby peněžního trhu zpravidla snadná převoditelnost na sekundárním trhu. Pokud se referenční úroková sazba přizpůsobuje inflaci, dochází také k lepšímu kopírování inflačního vývoje než u ostatních typů dluhopisů. Mezi slabé stránky patří relativně nižší výnos (než u dluhopisu s pevným výnosem) na trzích s klesajícími sazbami,

2.3. Diskontovaný dluhopis („zero bond“, bezkupónový)

Jedná se o dluhopis, který je emitován za nižší cenu, než je jeho nominální hodnota. Rozdíl mezi nominální hodnotou a prodejní cenou se označuje jako tzv. diskont. Z toho vyplývá, že bezkupónový dluhopis nemá žádné kupónové výplaty mezi datem emise a splatností. Mezi silné stránky patří zejména skutečnost, že investor nepodstupuje reinvestiční riziko (tj. riziko investice přijatých kupónů za nižší úrokovou sazbu), naopak mezi slabé stránky lze zařadit skutečnost, že dluhopis nepřináší žádné cash flow do doby splatnosti.

2.4. Vyměnitelné, prioritní a další dluhopisy

Vyměnitelný (konvertibilní) dluhopis je dluhopis, který může být na základě požadavku majitele dluhopisu vyměněn za akcie určité společnosti během stanovené doby a za předem stanovených podmínek. Pokud společnost vydá různé druhy akcií, musí být určeny typy akcií, za něž lze dluhopisy vyměnit. Konvertibilní dluhopisy jsou proto investičním nástrojem kombinujícím charakteristické rysy dluhopisů a akcií. Nabízený výnos je nižší než u srovnatelných dluhopisů ve stejné měně, se stejnou lhůtou splatnosti a srovnatelným rizikem (bonitou) emitenta.

Prioritními dluhopisy se rozumí dluhopisy, se kterými je spojeno právo na přednostní upisování akcií. Vydání prioritních dluhopisů je vázáno na současné rozhodnutí akciové společnosti o podmíněném zvýšení základního kapitálu.

Existují také různé druhy dluhopisů vázaných na akcie. Podle určitých charakteristických znaků se tyto investiční nástroje více podobají nepřímé investici do akcií než investici s pevným výnosem. Výnos z kuponu je nižší než tržní výnos. Cena

dluhopisu je navázána na podkladové aktivum; burzovní index (například DJ Eurostoxx 50, S&P 500), měnu, komodity, apod. Investoři mohou mít výhodu ochrany kapitálu, což znamená, že vždy získají nazpět alespoň svoji počáteční investici. Zároveň se podílejí na zisku podkladového aktiva, k němuž se váže dluhopis, ale ne na možných ztrátách. Participace na podkladovém aktivu může být různá; rovna 100 %, ale i výrazně vyšší nebo nižší.

Dalším typem dluhopisů jsou předčasně splatitelné dluhopisy. Opce na předčasné splacení může využít emitent, nebo držitel v závislosti na emisních podmínkách. Opce na předčasné splacení opravňuje emitenta nebo držitele dluhopis předčasně splatit za předem pevně dohodnutou cenu. Předčasné splacení ze strany držitele omezuje riziko nárůstu úrokových sazeb a souvisejícího snížení hodnoty dluhopisu.

3. Cenné papíry kolektivního investování

Cenné papíry kolektivního investování jsou cenné papíry, představující podíl jejich majitele na určitém portfoliu investičních nástrojů, se kterými mohou být spojena další práva dle prospektu emitenta. Do této skupiny lze zařadit zejména následující typy cenných papírů:

3.1. Podílové listy podílových fondů

Účelem podílového fondu je shromáždění peněžních prostředků od veřejnosti a společné investování shromážděných peněžních prostředků na základě určené investiční strategie a další správa tohoto majetku. Jelikož podílový fond představuje subjekt bez právní osobnosti, jeho majetek tak musí být spravován obhospodařovatelem (zpravidla investiční společností ve formě akciové společnosti). Shromáždění peněžních prostředků probíhá ve formě vydávání podílových listů, což je cenný papír, který představuje podíl podílníka na podílovém fondu a se kterým jsou spojena práva podílníka plynoucí ze zákona 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech (či z dalších účinných právních předpisů), nebo ze statutu podílového fondu. Pokud je s podílovým listem vydaným podílovým fondem spojeno právo podílníka na jeho odkoupení na účet tohoto fondu, jedná se o otevřený podílový fond. Pokud s podílovým listem takové právo spojeno není, jedná se o uzavřený podílový fond. Obchodník nabízí pouze podílové listy otevřených podílových fondů. Investoři tak mají postavení pouhých podílníků ve vztahu k majetku ve fondu, nikoliv společníků, jak je tomu například u samosprávného investičního fondu (zpravidla ve formě akciové společnosti s proměnným základním kapitálem, též označovaná zkratkou SICAV).

V souladu s klasifikací Asociace pro kapitálový trh v České republice jsou podle převažujícího druhu majetkových hodnot, jež mohou být nabyty do majetku podílového fondu, rozlišovány fondy akciové, fondy dluhopisové, fondy peněžního trhu a fondy smíšené. Jelikož se hodnota podílového listu odvíjí od vývoje hodnoty portfolia, které je v držení podílového fondu, je např. v případě akciového fondu a jeho podílových listů vývoj hodnoty ovlivňován srovnatelnými faktory jako u individuálních akcií, vliv může mít rovněž uplatňovaná strategie daného fondu. V případě dluhopisových fondů a jejich podílových listů se vývoj hodnoty řídí obdobnými faktory jako u individuálních dluhopisů.

Charakteristickým pozitivním znakem investování do podílových listů je zpravidla vysoká diverzifikace rizika, které by investor jednotlivě jen obtížně dosahoval. Investoři navíc mohou nepřímo investovat do nástrojů, ke kterým by jinak (např. kvůli nízkému vlastnímu kapitálu) měli obtížný přístup. Z vyšších realizovaných objemů obchodů vyplývají pro investory díky úsporám z rozsahu také nižší transakční náklady. Silnou stránkou podílových listů je také jejich relativně vysoká likvidita (v případě otevřeného podílového fondu), jelikož je investoři mohou podle pravidel stanovených ve statutu odprodat fondu zpět. Podílové listy představují vhodný nástroj i pro investory s malými či žádnými zkušenostmi s obchodováním na trzích cenných papírů. Akcie, dluhopisy a další investiční nástroje totiž do fondů nakupují portfolio manažeři, kteří se tím sami starají o výkonnost jednotlivých fondů.

Mezi slabé stránky podílových listů patří především poplatky s nimi spojené. Jedná se především o jednorázové poplatky účtované investorovi přímo před nebo po uskutečnění investice (vstupní a výstupní poplatky). Na výkonnosti investice se nicméně projeví i další poplatky a náklady, byť tyto nejsou přímo účtovány investorovi a jsou hrazeny přímo z majetku fondu (jedná se například o poplatek za obhospodařování a administraci, úplata za výkon funkce depozitáře fondu, náklady na vedení evidence investičních nástrojů, daně a další).

Příklad: Nákup 10 tis. kusů podílových listů akciového fondu za kurz 10. Vstupní poplatek ve výši 2%. Aby investor nerealizoval ztrátu, musí dojít k adekvátnímu růstu kurzu, který pokryje vstupní poplatek. V případě prodeje podílových listů je nutné při celkovém hodnocení investice zohlednit nejen samotnou změnu kurzu (růst nebo pokles), ale právě i výši vstupního poplatku. I při růstu kurzu může být doba na smazání vstupního poplatku velmi různá v závislosti na uplatňované strategii fondu a dosahované výkonnosti.

3.2. Investiční certifikáty

Investiční certifikáty jsou finanční instrumenty, jejichž cena se odvíjí od vývoje hodnoty podkladového aktiva. Z právního hlediska jsou investiční certifikáty dlužní úpisy, které neztělesňují právo na dividendu, řízení společnosti či na podíl na likvidačním zůstatku tak, jako je to běžné u akcií. Investiční certifikáty emitují velké bankovní domy zatím spíše zahraniční. Důležitou roli v tomto případě hraje bonita či rating bankovní instituce, která tyto certifikáty vydává. Emitent se stává zároveň specialistou, který na burze vystupuje neustále na straně poptávky i nabídky a zajišťuje tak dostatečnou likviditu. Zájemce si na burze může od emitenta tento investiční certifikát (dlužní úpis) koupit a posléze ho kdykoliv (do data splatnosti) prodat. Emitent má povinnost jej vykoupit zpět, ale zároveň má právo disponovat s vloženými prostředky investorů.

Podkladovými aktivy mohou být burzovní indexy, akcie, komodity, měny, a další. Cena investičního certifikátu je odvozována dle jeho podkladového aktiva. Na Burze cenných papírů Praha jsou certifikáty obchodovány na regulovaném trhu. Mezi základní typy investičních certifikátů patří Indexový certifikát, Bonusový certifikát, Komoditní certifikát, Turbo

certifikát, Garantovaný certifikát a Reverzní bonusový certifikát. Více informací o jednotlivých certifikátech lze nalézt na <https://www.fio.cz/akcie-investice/obchodovani-derivaty/investicni-certifikaty/typy-certifikatu>.

Mezi hlavní přednosti investiční certifikátů patří jejich likvidita, skutečnost, že mohou profitovat na rostoucím, klesajícím, ale také na stagnujícím trhu, jejich dostupnost i pro malé investory a zpravidla také nižší náklady spojené se samotným obchodem.

3.3. ETF (Exchange traded fund)

Exchange traded fund (ETF, „fond obchodovaný na burze“) je fond, s jehož podíly, které nesou rysy jak akcií, tak podílových listů, lze obchodovat průběžně během obchodního dne na trzích, na nichž jsou tyto cenné papíry kótovány. Typicky se ETF snaží replikovat akciový index (např. S&P), skupinu akciových indexů (např. střední Evropa, rozvinuté ekonomiky), ekonomický sektor (např. energie, technologie) nebo komodity (např. zlato, ropa). Právní struktura se různí v jednotlivých zemích, lze však najít společné charakteristiky pro většinu ETF:

- přijetí na regulovaný trh a průběžné obchodování
- spíše navázání na index než aktivní správa
- obchodování v blocích (lotech), což umožňuje snazší přizpůsobování jednotlivým nákupům a prodejem
- jejich hodnota se odvíjí od hodnoty podkladových aktiv, z nichž je fond složen

Silné stránky ETF jsou obdobné jako u podílových listů. Investor může investovat do určitého sektoru nebo země podle vlastního výběru a zároveň efektivně diverzifikovat riziko s nižší spotřebou vlastního kapitálu než při realizaci přímého nákupu. Pozitivně lze hodnotit také transparentnost ETF, neboť každý fond má přesně daná pravidla. Mezi slabé stránky naopak patří standardizace obchodování s ETF, které probíhá v tzv. lotech a jejich celočíselných násobcích, jakož i to, že výběr ETF je omezen jejich nabídkou a nelze tedy vždy nalézt takový, který by odpovídal potřebám a cílům konkrétního investičního portfolia.

II. Vybrané informace týkající se obchodování na trzích v ČR

Vypořádací systém Centrálního depozitáře cenných papírů, a.s.

Obchodník s cennými papíry Fio banka, a.s. je členem vypořádacího systému vedeného společností Centrální depozitář cenných papírů, a.s. (dále jen „Centrální depozitář“), dceřinou společností Burzy cenných papírů Praha, a.s. (pro účely tohoto informačního dokumentu též jen „BCPP“). Centrální depozitář je od 7. 7. 2010 jediným subjektem, jež je dle zák. č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu oprávněn vést evidenci zaknihovaných a imobilizovaných cenných papírů emitovaných v České republice, čímž navazuje na činnost Střediska cenných papírů (dále též jen „SCP“). Centrální depozitář je dále oprávněn vést tzv. samostatnou evidenci investičních nástrojů, provádět vypořádání obchodů s cennými papíry, zprostředkovávat půjčky cenných papírů pro účastníky vypořádání, poskytovat služby související s úschovou a správou cenných papírů, řídit rizika plynoucí z vypořádání obchodů s cennými papíry včetně správy peněžních prostředků v záručních fondech, obstarávat splácení a vrácení cenných papírů pro emitenta, obstarávat výplatu výnosů z cenných papírů, vypořádávat primární emise cenných papírů a provádět poradenskou a školicí činnost ve vztahu k vypořádávání obchodů s cennými papíry. Centrální depozitář zajišťuje též vypořádání obchodů s dalšími investičními nástroji, které jsou obchodovány na BCPP (futures kontrakty, certifikáty a warranty), a to včetně vypořádání práv, která jsou s danými investičními nástroji spojena (např. vyplacení likvidačního podílu při ukončení platnosti certifikátu, finanční vypořádání futures kontraktu v den jeho splatnosti apod.)

Centrální depozitář je založen na účastnickém principu. Účastníkem se může stát pouze osoba vymezená zákonem, mimo jiné obchodník s cennými papíry, banka, investiční společnost nebo organizátor regulovaného trhu. Účastník zřizuje u Centrálního depozitáře majetkové účty pro svoje zákazníky. Zákazník může následně na svůj účet u Centrálního depozitáře přistupovat jen prostřednictvím toho účastníka, který pro něho příslušný účet zřídil. Centrální depozitář vede též majetkové účty vzniklé převedením z bývalého SCP. Na účet vzniklý převedením z bývalého SCP může jeho majitel přistupovat pouze prostřednictvím účastníka Centrálního depozitáře, s nímž má smluvní vztah, tj. je jeho zákazníkem, a k němuž byl účet převeden. Účet nepřevedený k žádnému účastníkovi se nachází v tzv. nezařazené evidenci Centrálního depozitáře a do převedení k některému z účastníků k němu nelze přistupovat.

Centrální depozitář provádí vypořádání burzovních obchodů s cennými papíry a některých mimoburzovních transakcí (např. repo, buy and sell, apod.), a to i s cennými papíry, které nejsou přijaty k obchodování na BCPP. Vypořádání obchodů s cennými papíry zahrnuje dvě operace:

- a) převod peněžních prostředků,
- b) převod cenných papírů.

Proběhnou-li obě operace ve stanoveném časovém limitu v rámci vypořádacího procesu, hovoříme o modelu dodání cenných papírů proti jejich zaplacení, tzv. „delivery versus payment“. Některé převody mohou být prostřednictvím Centrálního depozitáře vypořádány formou bezúplatné dodávky cenných papírů, tzv. „delivery free of payment“. U takovýchto transakcí je prostřednictvím Centrálního depozitáře realizováno pouze vypořádání majetkové - tj. dodání cenných papírů, peněžní vypořádání je provedeno mimo Centrální depozitář.

Vypořádání na straně cenných papírů představuje převedení cenných papírů od prodávajícího k nakupujícímu. Centrální depozitář vypořádává obchody se zaknihovanými i s listinnými cennými papíry.

Zahraniční investiční nástroje vedené v samostatné evidenci Centrálního depozitáře jsou uloženy v příslušných zahraničních evidencích (depozitářích). Centrální depozitář je pro tento účel napojen na mezinárodní systém pro vypořádání převodů investičních nástrojů Clearstream. Prostřednictvím Clearstream lze mimo jiné převádět zahraniční cenné papíry z majetkového účtu u Centrálního depozitáře na majetkový účet v příslušné samostatné evidenci vedené Fio bankou, a.s. a naopak.

Listinné cenné papíry obchodované a převáděné mezi členy Centrálního depozitáře jsou uloženy u smluvního depozitáře Centrálního depozitáře. Centrální depozitář vede evidenci cenných papírů zde uložených na účtech jednotlivých členů - s rozlišením vlastních cenných papírů obchodníka registrovaných na vlastním účtu člena Centrálního depozitáře a cenných papírů jeho zákazníků registrovaných na účtech jednotlivých zákazníků. Způsob evidence listinných cenných papírů tedy plně odpovídá systému vícestupňové evidence. Způsob vícestupňové evidence se uplatňuje i při Centrálním depozitářem vedené evidenci zaknihovaných cenných papírů.

Ke dni vypořádání obchodu provádí Centrální depozitář převody z účtů prodávajících členů na účty nakupujících členů. Vypořádání je zahájeno okamžikem předání příkazů k převodům cenných papírů a je ukončeno obdržetím potvrzení o provedení zúčtování. V tomto období nesmí být vypořádání účastníkem systému nebo jinou osobou jednostranně odvoláno nebo znemožněno. V případě, že vypořádání nelze provést pro nedostatek cenných papírů na účtu převodce nebo nedostatek peněžních prostředků na účtu člena Centrálního depozitáře, dojde k tzv. **suspendaci** obchodu a jeho vypořádání je odloženo na následující den, kdy Centrální depozitář provádí vypořádání. Z pohledu té strany obchodu, na jejíž straně nastaly skutečnosti vedoucí k jeho suspendaci, se jedná o suspendaci zaviněnou. Z pohledu druhé strany obchodu se jedná o suspendaci nezaviněnou. **Fio banka, a.s. v této souvislosti upozorňuje svoje klienty, že při aktivním obchodování s cennými papíry na BCPP, kdy jsou prodávány doposud nevypořádané cenné papíry, se vystavují riziku vzniku vlastní zaviněné suspendace. Jedná se o případ, kdy prodej cenných papírů je suspendován pro nedostatek cenných papírů k vypořádání na účtu převodce z důvodu předcházející nezaviněné suspendace nákupu cenných papírů, kterým měly být prodávány cenné papíry získány. Každá zaviněná suspendace podléhá sankci dle platného sazebníku Centrálního depozitáře a Ceníku základních služeb Fio banka a.s. Jedinou možností, jak výše uvedené riziko eliminovat, je nezadávat prodejní pokyny na BCPP s dřívější platností, než co budou prodávány investiční nástroje fyzicky vypořádané, případně provádět obchodní transakce se stejnými investičními nástroji jen na trhu RMS (viz dále), kde toto riziko neexistuje.**

Samostatná evidence vedená Fio bankou, a.s. pro potřeby internalizace vypořádání

Zahraniční emise přijaté (a primárně určené) k obchodování na trzích RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů a.s. (dále též jen „RMS“) jsou evidovány na majetkových účtech v samostatné evidenci Fio banky, a.s. a obchody a transakce s těmito investičními nástroji jsou vypořádávány v rámci internalizace vypořádání prováděné Fio bankou, a.s.

Vypořádání obchodů na RMS

Na trzích RMS se obchoduje v režimu T+0, což znamená, že každý obchod je vypořádán ve stejný den, ve kterém se uskuteční na trhu. Většina ostatních trhů (Burza cenných papírů Praha, ale rovněž i zahraniční trhy jako Xetra či americké trhy) vypořádávají v režimu T+2, což znamená, že každý obchod je vypořádán za 2 obchodní dny ode dne jeho uskutečnění na trhu. S režimem vypořádání rovněž souvisí i technické započítání vlivu korporátních akcí (např. dividend, splitů apod.) do ceny cenného papíru. Tento rozdíl v režimech vypořádání mezi trhy RMS a ostatními trhy může zapříčinit, že do ceny cenného papíru obchodovaného na RMS se korporátní akce technicky započte až o dva obchodní dny později, než na ostatních trzích (např. v případě vyplacení dividendy společností ČEZ bude hodnota akcií ČEZ na Burze cenných papírů Praha o hodnotu dividendy technicky snížena o dva dny dříve než na RMS).

III. Informace o vedení tzv. „sběrných účtů“ a rizicích spojených s tímto způsobem evidence

Sběrný účet je účet, který je veden třetí osobou na jméno obchodníka s cennými papíry, avšak je na něm evidován majetek zákazníků obchodníka. Sběrné účty mají sice pro zákazníky obchodníka z uživatelského hlediska nezanedbatelné výhody, s jejich použitím jsou však spojena i určitá zvýšená rizika, o nichž Vás dále informujeme.

Sběrné účty jsou často a běžně používány v zahraničí. Stejně tak i Fio banka, a.s. používá tento způsob evidence majetku zákazníků při obchodování v zahraničí. Důvodem je především to, že jednotliví zákazníci obchodníka by sami často nesplnili podmínky pro otevření vlastního účtu u zahraničních subjektů. Právní vztah mezi zákazníkem a obchodníkem se vždy řídí českým právním řádem, vztah obchodníka a jeho zahraničních partnerů se řídí právním řádem příslušného zahraničního státu.

1. Obchodování v USA (netýká se derivátů)

Při obchodování s cennými papíry v USA prostřednictvím obchodníka s cennými papíry (v našem případě Fio banka, a.s.) jsou odpovědnostní vztahy mezi subjekty rozděleny do dvou oblastí: vůči zákazníkovi je odpovědný pouze obchodník, vůči obchodníkovi je pak odpovědný jeho zahraniční partner. Zahraničním partnerem Fio banka, a.s. je Pershing LLC (zahraniční obchodník a depozitář cenných papírů).

Majetek zákazníků obchodujících prostřednictvím Fio banka, a.s. na trzích v USA je evidován na sběrných účtech, které jsou vedeny pro obchodníka výše uvedeným partnerem.

V případě platební neschopnosti depozitáře, která je navíc velmi nepravděpodobná, je tento pojištěn, a to v dostatečné míře. Pershing LLC je členem Securities Investor Protection Corporation (SIPC®). Pojištění poskytované touto institucí se vztahuje na všechny klientské účty (tedy i sběrný účet obchodníka) ve výši 500.000 \$, z toho do výše 250.000 \$ jsou pojištěny finanční prostředky zákazníka. Pershing LLC je navíc nad rámec SIPC pojištěn prostřednictvím Lloyd's of London. Výše pojištění poskytované tímto subjektem činí pro cenné papíry 1.000.000.000 \$ (v úhrnné výši za všechny účty evidované Pershing LLC) a pro peněžní prostředky na účtu každého zákazníka 1.900.000 \$, maximálně však v úhrnné výši 1.000.000.000 \$. Obchodník by měl v případě, kdy by došlo ke zpronevěře svěřených prostředků depozitářem, nárok na náhradu z tohoto pojištění. V případě, že by se depozitář dostal do platební neschopnosti, avšak k žádnému trestnému činu by při tom nedošlo, byl by majetek zákazníků vedený na sběrných účtech vydán zpět obchodníkovi.

2. *Obchodování v Německu (netýká se derivátů)*

Při obchodování na trzích v Německu je majetek zákazníků evidován na sběrném účtu vedeném pro obchodníka. Obchodníkem v Německu je z titulu svého členství na Deutsche Börse - XETRA Fio banka, a.s.

Depozitářem obchodníka na německém trhu je CACEIS Bank S.A., Germany Branch (německá pobočka CACEIS Bank S.A.), člen skupiny Crédit Agricole.

V případě, že dojde k platební neschopnosti této zahraniční banky (bez spáchání trestného činu), budou obchodníkovi vráceny všechny investiční nástroje evidované na jeho účtu. Pojištění finančních prostředků a investičních nástrojů se řídí německým právním řádem, každý účet (tedy i sběrný účet obchodníka) je povinně pojištěn do výše 50.000.000 €.

I zde je vůči zákazníkovi odpovědný výhradně obchodník, nikoliv zahraniční subjekt.

3. *Obchodování v Maďarsku (netýká se derivátů)*

V Maďarsku Fio banka, a.s. s účinností ode dne 1. 11. 2020 již nezprostředkovává obchody s cennými papíry na trhu Budapešti Értéktőzsde (BÉT).

Majetek zákazníků je evidován na sběrném účtu vedeném u zahraničního obchodníka Concorde Értékpapír Rt.

I zde je vůči zákazníkovi odpovědný výhradně obchodník, nikoliv zahraniční subjekt.

4. *Souhrnné informace ke sběrným účtům v zahraničí*

Dividendy, úrokové platby, příp. další výnosy nabíhající zákazníkovi jsou připisovány na účet obchodníka, který tyto hodnoty následně připsuje na jím vedené účty svých zákazníků, kterým tyto prostředky z titulu vlastnictví příslušných investičních nástrojů náleží.

Pokud se zákazník rozhodne pro výkon hlasovacích práv, přednostních práv či práva na úpis vztahujících se k jím vlastněným investičním nástrojům vystaví mu obchodník na požádání plnou moc k výkonu těchto práv.

Obchodník je povinen předávat zákazníkovi v dohodnutých termínech a dohodnutým způsobem zprávu o realizaci pokynů (uzavřených obchodech) a žádostí zákazníka. Bude-li si zákazník přebírat zprávu sám (přebírání výhradně elektronicky či osobně na pobočce), je povinnost obchodníka předat zprávu zákazníkovi splněna okamžikem, kdy je zpráva pro zákazníka k dispozici. Obchodník je však vždy povinen zaslat do 28. 2. výpis z obchodního účtu k 31. 12. předchozího roku. Obchodník je dále povinen předávat zákazníkovi v dohodnutých termínech a dohodnutým způsobem informace o podstatných obtížích při zpracování pokynu. Písemně předané zprávy nebo informace mají přednost před elektronicky předanými zprávami nebo informacemi. Pokud obchodník zjistí, že zprávy nebo informace byly chybné, provede příslušnou opravu.

5. *Obchodování na zahraničních derivátových trzích*

Majetek zákazníků je evidován na sběrném účtu vedeném pro Fio banku, a.s. V případě obchodování s futures kontrakty je zahraničním partnerem Fio banky, a.s. společnost GAIN Capital Group, LLC - zahraniční obchodník s futures kontrakty podléhající regulatorním autoritám Spojených států amerických - NFA (National Futures Association) a CTFC (Commodity Trading Futures Commission). Funkci depozitáře vykonává pro Fio banku, a.s. v souvislosti s obchodováním s futures kontrakty společnost GAIN Capital Group, LLC. Účty, na kterých jsou zde investiční nástroje vedeny, podléhají státu, který není členským státem EU, a proto práva k investičním nástrojům se mohou v důsledku toho lišit.

UPOZORNĚNÍ:

Z vedení majetku více zákazníků na sběrném účtu v zahraničí mohou plynout i jistá zvýšená rizika. Jedná se např. o tyto skutečnosti: investiční nástroje jsou v zahraničí vedeny na jméno obchodníka, a proto nelze zcela zaručit jejich bezpečnost v případě platební neschopnosti obchodníka; nelze zcela vyloučit, aby na zákazníka byly přeneseny důsledky porušení povinnosti jednat s odbornou péčí, kterého se obchodník dopustil ve vztahu k jinému zákazníkovi; v případě sběrného účtu nemusí být individuální nároky zákazníka jednoznačně identifikovatelné prostřednictvím certifikátů nebo jiných dokumentů nebo jiné elektronické evidence; v případě neurovnatelné ztráty po eventuálním selhání třetí osoby mohou zákazníci sdílet ztrátu společně, a to proporcionálně v závislosti na jejich podílu na sdruženém majetku. Uvedené riziko nelze ze strany zákazníka nijak eliminovat ani omezit, neboť obchodník na výše uvedených trzích nenabízí možnost uložení investičních nástrojů zákazníka na jeho individuálním majetkovém účtu. Obchodník nicméně prohlašuje, že vzhledem k jeho vysoce konzervativní obchodní strategii jak v oblasti provádění obchodů na vlastní účet, tak v oblasti výběru svých obchodních partnerů, je vznik jakékoliv ztráty tohoto druhu pro zákazníka velmi nepravděpodobný.

6. *Sběrné účty v České republice*

Obchodník dále upozorňuje zákazníky na rizika související s vedením investičních nástrojů na sběrných účtech u Centrálního depozitáře. Pokud jde o zákaznický majetek, který je veden na sběrném účtu na jméno obchodníka, jde samozřejmě o investiční nástroje, které jsou ve vlastnictví zákazníků, nikoliv obchodníka, a nespádají do majetkové podstaty obchodníka. Pokud se obchodník dostane do platební neschopnosti, budou investiční nástroje vedené na těchto účtech vydány zákazníkům. Dojde-li ke zpronevěře zákaznického majetku obchodníkem anebo obchodník nebude schopen dostát svým závazkům, např. z důvodu úpadku smluvního partnera, a prostředky nebude možno zákazníkům vrátit, mají zákazníci nárok na náhradu z Garančního fondu obchodníků, a to ve výši 90 % jejich pohledávky vůči obchodníkovi, nejvýše se však vyplatí částka v korunách českých odpovídající

20.000,- EUR pro jednoho zákazníka u jednoho obchodníka s cennými papíry. Nárok na tuto náhradu však dle § 128 a následujících zákona o podnikání na kapitálovém trhu někteří zákazníci obchodníka nemají (např. institucionální investoři). Tato náhrada z Garančního fondu obchodníků však nenáleží zákazníkům jiné osoby než obchodníka s cennými papíry.

Investiční nástroje evidované na sběrném účtu libovolného subjektu by se dle § 205 zák. č. 182/2006 Sb. neměly stát součástí konkursní podstaty. Tato skutečnost však zatím není praxí dostatečně potvrzena. V případě, že jsou investiční nástroje evidovány na sběrném účtu obchodníka s cennými papíry, je tato ochrana před zahrnutím do majetkové podstaty obchodníka podle zákona upravujícího úpadek a způsoby jeho řešení navíc výslovně stanovena zákonem, a to v § 132 odst. 1 zákona o podnikání na kapitálovém trhu, a tudíž je ochrana majetku zákazníků na sběrných účtech obchodníka výraznější.

Alternativou k vedení majetku zákazníků na sběrném účtu obchodníka, a tedy i cestou, jak příslušné riziko selhání obchodníka eliminovat, je vedení tohoto majetku na individuálních účtech jednotlivých zákazníků obvykle u depozitářů. Tento způsob vedení investičních nástrojů je samozřejmě mnohem nákladnější a často i těžko proveditelný (zde máme na mysli zejména požadavky zahraničních subjektů, které individuální zákazník splní velice těžko nebo vůbec). Zákazník má k tomuto účtu přímý přístup, nepotřebuje tedy k nakládání s majetkem na tomto účtu součinnost obchodníka. Rovněž není zákazník při tomto způsobu vedení majetku ohrožen platební neschopností obchodníka, neboť investiční nástroje zákazníka jsou vedeny depozitářem přímo na jeho jméno. Z tohoto pohledu je tento způsob evidence majetku bezpečnější, na druhou stranou je však pro zákazníka mnohem nákladnější. Další nevýhodou z pohledu zákazníka je v případě platební neschopnosti zahraničního depozitáře nutnost jednat přímo s tímto zahraničním subjektem, což bude pro zákazníka jistě náročnější než pro obchodníka.

IV. Rizika spojená s investičními nástroji – obecné informace

S investičními nástroji a obchodováním s investičními nástroji jsou spojena četná rizika. V této části informačního dokumentu uvádíme obecný přehled a popis základních druhů rizik spojených s investičními nástroji, se kterými mají klienti možnost obchodovat prostřednictvím Fio banka, a.s. a možnosti, jak se proti těmto rizikům zajišťovat. Tam, kde je to účelné, je u jednotlivých rizik uvedena také jejich míra pro základní druhy investičních nástrojů (akcie, dluhopisy, podílové listy a ETF). Zvýšená nebo specifická rizika spojená s určitými druhy investičních nástrojů (zejména investiční certifikáty a některé druhy ETF) a dále zvýšená nebo specifická rizika spojená s obchodováním mimo standardní obchodní hodiny jsou jmenovitě uvedena v dalších částech tohoto informačního dokumentu.

Mezi obecná rizika (tj. vztahující se obecně ke všem investičním nástrojům) spojená s obchodováním s investičními nástroji patří:

a) Tržní riziko (riziko volatility)

Jedná se o riziko ztráty plynoucí ze změny tržních cen. Obecné tržní riziko je dáno nepříznivými podmínkami trhu jako celku, specifické tržní riziko je dáno možností nepříznivého vývoje konkrétního investičního nástroje. Toto riziko lze omezit zejména výběrem investičních nástrojů s nižší cenovou volatilitou (např. tzv. „Blue chips“, jež tvoří bázi cenových indexů příslušných trhů), diverzifikací portfolia, používáním pokynů typu stop-loss k zamezení vzniku vyšší než předem akceptovatelné ztráty a zodpovědným sledováním nových veřejně dostupných kurzotvorných informací.

- **Akcie** – tržní riziko u akcií může být střední až vysoké, velkou měrou totiž záleží na kvalitě, výkonech a bonitě akciové společnosti, trendech v sektoru, ke kterému společnost patří, ale i na všeobecných trendech na příslušných akciových trzích. Spekulativní akcie (např. start-upů apod.) jsou v tomto směru rizikovější než akcie společností se stabilní podnikatelskou činností (např. veřejné služby).
- **Dluhopisy** – pro posouzení míry rizika volatility je nezbytné rozlišovat, o jaký typ dluhopisu se jedná. Cenová volatilita dluhopisu s pevným výnosem bývá nízká až střední, s rostoucí dobou do splatnosti se obvykle zvyšuje. U dluhopisu s pohyblivým výnosem bývá volatilita zpravidla nižší než u dluhopisu s pevným výnosem a nejvyšší cenovou volatilitu obvykle vykazuje (při stejné době splatnosti) dluhopis diskontovaný.
- **Podílové listy** – tržní riziko může být nízké, střední až vysoké, vždy bude záviset na konkrétním fondu, jeho investiční strategii a aktivech, do kterých fond investuje. Rizikovitost konkrétního fondu je zpravidla možné dohledat ve sdělení klíčových informací (tzv. KID) daného fondu.
- **ETF** – u ETF závisí tržní riziko na jejich struktuře a akciích ležících v jeho základu. Obecně lze nicméně říci, že celková volatilita je u ETF obvykle nižší než u jednotlivých akcií, protože výkyvy cen akcií, které jsou podkladem ETF, se navzájem kompenzují, čímž dochází k diverzifikaci tržního rizika (s výjimkou situací, kdy dojde k poklesu např. celého trhu či sektoru, na nějž je ETF zaměřen).

b) Likviditní riziko

Jedná se o riziko, v jehož důsledku investor nebude moci uzavřít svoji pozici v určitém investičním nástroji za tržní cenu (resp. za cenu blízkou tržní ceně), a to zejména z důvodu malého objemu trhu s daným investičním nástrojem. Důvodem může být i momentální panika na trhu daného investičního nástroje. Toto riziko lze omezit obchodováním jen s těmi investičními nástroji, jejichž denní zobchodovaný objem mnohonásobně převyšuje objem, v jakém hodlá obchodovat zákazník.

- **Akcie** – riziko likvidity u akcií může být nízké, střední až vysoké, záleží zejména na tržní kapitalizaci a bonitě společnosti
- **Dluhopisy** – riziko likvidity dluhopisů může být nízké, střední až vysoké, závisí zejména na bonitě emitenta, velikosti emise, šíři sekundárního trhu apod.
- **Podílové listy** – riziko likvidity u otevřených podílových listů bývá nízké až střední. Otevřené podílové fondy odkupují podílové listy na základě hodnoty čistého obchodního jmění připadajícího na jeden podílový list, zpravidla každý obchodní den (resp. ve lhůtě stanovené ve statutu), nicméně zde mohou existovat vstupní a výstupní poplatky. Ve výjimečných případech může být odkupování podílových listů pozastaveno.
- **ETF** – likviditní riziko u ETF může být nízké až střední, záleží zejména na společnosti a trhu, na kterém jsou ETF kótovány. Obecně bývá likvidita spíše dobrá a likvidní riziko tak relativně nízké, u běžně obchodovaných ETF tak není problém realizovat rychlý nákup či prodej.

c) *Měnové riziko*

Jedná se o riziko spojené s vývojem směnných kurzů, když investor vykazující portfolio v určité měně investuje do investičních nástrojů v jiné měně. V takovém případě investor nese kurzové riziko spojené s vývojem vzájemného směnného kurzu daných dvou měn. Měnové riziko lze výrazně omezit (nikoli však zcela eliminovat) vhodnými měnovými produkty, které riziko přenášejí na jiný subjekt, zejména pomocí produktu obchodníka „Úvěr v různých měnách“, obchodně též nazývaného „Měnový úvěr“. Případným zavedením měny EUR dojde k zániku měnového rizika spojeného s vývojem kurzu příslušné zanikající měny vůči EUR.

- **Akcie** – u akcií denominovaných v jiné než domácí měně může být měnové riziko nízké, střední až vysoké, vždy závisí na kurzových pohybech příslušné cizí měny vůči měně domácí.
- **Dluhopisy** – podobně jako u akcií, měnové riziko může být nízké, střední až vysoké v případě dluhopisů denominovaných v cizích měnách, závisí na kurzových pohybech vůči domácí měně
- **Podílové listy** - míra kurzového rizika u podílových listů závisí na podílu investičních nástrojů denominovaných v cizích měnách, do kterých podílový fond investuje, a na kurzových pohybech cizí měny vůči měně domácí. Měnové riziko tak může být žádné (v případě investic pouze do aktiv denominovaných v měně domácí), nízké, střední až vysoké.
- **ETF** – pro měnové riziko u ETF platí obdobně informace uvedené u měnového rizika podílových fondů.

d) *Rizika spojená se selháním obchodního systému*

Obchodní systém, přes který jsou vkládány objednávky klientů, stejně jako systémové mechanismy organizátorů trhů mohou zaznamenat výpadky nebo být zcela vyřazeny z činnosti. V takovém případě může klientovi hrozit zhoršení podmínek pro uzavření obchodu. Obchodní systém rovněž může zaznamenat nedostatky, v důsledku kterých nebude možné vložit či vypořádat objednávky klientů (např. v souvislosti s ukončením obchodování konkrétního investičního nástroje na podporovaném trhu). Toto riziko je systematické, nelze jej tedy ze strany zákazníka nijak eliminovat ani omezit. Vzhledem k uvedenému charakteru rizika není dále uváděna jeho konkrétní míra, jelikož je vždy stejná bez ohledu na druh investičního nástroje.

e) *Operační rizika*

Před ztrátami z operačních rizik, které sám nezaviní, je klient chráněn standardním reklamačním postupem. Mezi operační rizika patří transakční riziko spojené s chybami vzniklými při provádění operací odpovědnými osobami, s jejich zaúčtováním nebo s jejich vypořádáním, dále též riziko operačního řízení, které souvisí s nedostatečnou kontrolou osob odpovědných za řádné provedení obchodů a riziko systémů spojené s řádným a bezchybným přenosem údajů. V případě problémů na straně klienta, např. jeho softwarové nebo hardwarové vybavení, přístup k internetu apod., není možné přenášet z nich plynoucí riziko na jiné subjekty. V případě nesouhlasu se způsobem vyřízení reklamace dle standardního reklamačního postupu daného Reklamačním řádem může zákazník podat stížnost na obchodníka k České národní bance, případně uplatnit svoje majetkové nároky u místně příslušného soudu. Míra výskytu ztrát z operačních rizik nezávisí na druhu investičního nástroje.

f) *Riziko vypořádání*

Jde o riziko, že vypořádání obchodu se nezrealizuje podle dohodnutých podmínek (např. dohodnutý čas vypořádání). Důsledkem může být například to, že klient následně sám nebude schopen splnit svoje povinnosti týkající se následně uzavřeného obchodu, za což i může být příslušným trhem / vypořádacím systémem sankcionován. Příklad takového rizika je uveden v informacích o vypořádacím systému Centrálního depozitáře. Toto riziko lze eliminovat přizpůsobením investičního chování zákazníka pravidlům příslušného vypořádacího systému tak, aby taková situace ve výsledku nenastala. Míru rizika vypořádání rovněž nelze vázat na jednotlivé druhy investičních nástrojů.

g) *Riziko 100% ztráty vložených prostředků*

Investování do investičních nástrojů je spojené s rizikem ztráty vložených prostředků, přičemž existuje i možnost ztráty 100% vložených prostředků. Zjednodušeně je možno tvrdit, že čím vyšší zisk lze očekávat, tím

je investování do daného investičního nástroje spojeno s větším rizikem ztráty vložených prostředků. Při investování do některých druhů investičních nástrojů existuje i možnost ztráty převyšující hodnotu vložených prostředků. Principy řízení tohoto rizika by měl mít každý racionální investor stanovené jako součást svojí investiční strategie. Zejména se jedná o stanovení limitů pro uzavření pozice se ziskem / se ztrátou a jejich důsledné dodržování, mimo jiné s pomocí tzv. inteligentních pokynů (stop-loss, trailing stop, bracket).

h) Kreditní riziko

Také nazývané riziko emitenta nebo riziko protistrany; jde o riziko nesplnění dluhu protistranou (např. v důsledku insolvence protistrany a souvisejících událostí, např. rekapitalizace z vnitřních zdrojů emitenta jako krajního nástroje řešení krize emitenta). Typické riziko dluhopisů a jedno z hlavních rizik při obchodování mimo obchodní systém (OTC).

- **Akcie** – kreditní riziko může být střední až vysoké, neexistuje zde záruka návratnosti investice, což je ještě více umocněno relativně vyšší cenovou volatilitou akcií. V případě insolvence emitenta může hodnota akcií poklesnout až na nulu. Ostatní věřitelé bývají zpravidla uspokojováni přednostně před akcionáři.
- **Dluhopisy** – kreditní riziko může být u dluhopisů nízké, střední až vysoké, závisí zejména na bonitě emitenta (resp. dlužníka). Kdysi byly členské státy OECD považovány za nejlepší dlužníky a kreditní riziko státních dluhopisů těchto států bylo prakticky nulové. Nicméně s ohledem na tržní vývoj výše uvedené již neplatí absolutně, a proto se i u státních dluhopisů může vyskytovat poměrně vysoké riziko dlužníka. U korporátních dluhopisů hraje v míře kreditního rizika zásadní roli jejich rating, který je nicméně spojen vždy pouze s momentální situací v daném čase a závisí na kvalitě hodnocení ratingové agentury.
- **Podílové listy** – kreditní riziko může být nízké, střední až vysoké, záleží zejména na složení majetku fondu a jeho vnitřní diverzifikaci.
- **ETF** – pro kreditní riziko u ETF platí obdobně informace uvedené u kreditního rizika podílových fondů.

V. Rizika obchodů mimo řádnou dobu obchodování (týká se obchodování v USA)

Možnost obchodování mimo řádnou dobu obchodování má pro zákazníky obchodníka z uživatelského hlediska nezanedbatelné výhody, zákazníci zejména získávají dodatečnou dobu k obchodování a možnost operativněji reagovat na zveřejněné informace, které mohou mít vliv na vývoj kurzu. S využitím obchodování mimo řádnou dobu obchodování jsou však spojena i určitá zvýšená rizika, o nichž Vás dále informujeme.

Mezi rizikové faktory spojené s obchodováním mimo řádnou dobu obchodování lze zejména zařadit:

a) Riziko nižší likvidity

Likvidita je odrazem míry ochoty účastníků trhu nakupovat a prodávat cenné papíry. Likvidita je důležitá, protože s větší likviditou je pro investory snazší nakupovat nebo prodávat cenné papíry a v důsledku toho je pravděpodobnější, že investoři zaplatí nebo získají skutečnou tržní cenu za nakoupené nebo prodané cenné papíry. Při obchodování mimo řádnou dobu obchodování může být ve srovnání s řádnou dobou obchodování nižší likvidita. V důsledku toho může být váš příkaz proveden pouze částečně, nebo také neproveden vůbec. Navíc i pokyn k obchodování malého množství cenných papírů může způsobit výraznou změnu kurzu.

b) Riziko vyšší volatility

Volatilita označuje změny ceny, ke kterým u cenných papírů při obchodování dochází. Obecně řečeno - čím větší je volatilita cenného papíru, tím větší jsou výkyvy ceny cenného papíru. Mimo řádnou dobu obchodování může být volatilita větší než v řádné době obchodování. V důsledku toho může být váš příkaz proveden pouze částečně, nebo neproveden vůbec.

c) Riziko měnících se cen

Ceny cenných papírů obchodovaných mimo řádnou dobu obchodování nemusí odrážet ceny na konci doby obchodování nebo po otevření další den ráno. V důsledku toho může být cena, kterou získáte během obchodování mimo řádnou dobu obchodování, nepříznivá ve srovnání s tou, kterou byste obdrželi během řádné doby obchodování.

d) Riziko nepropojených trhů

V závislosti na systému obchodování mimo řádnou dobu obchodování nemusí ceny uvedené u konkrétního systému obchodování mimo řádnou dobu obchodování odrážet ceny v jiných současně fungujících systémech obchodování mimo řádnou dobu obchodování se stejnými cennými papíry. V důsledku toho může zákazník obdržet v jednom systému obchodování mimo řádnou dobu obchodování nevýhodnou cenu ve srovnání s tou, kterou by dostal v jiném systému obchodování mimo řádnou dobu obchodování.

e) Riziko plynoucí z oznamování zpráv

Emitenti obvykle oznamují nové informace, které mohou ovlivnit cenu jejich cenných papírů, po řádné době obchodování. Podobně je tomu tak i u důležitých finančních informací, které jsou často oznamovány mimo řádnou dobu obchodování. U obchodování mimo řádnou dobu obchodování se mohou takovými oznámeními

během obchodování objevit a v kombinaci s nižší likviditou a vyšší volatilitou to může mít přehnaný a neudržitelný dopad na cenu cenného papíru.

f) *Riziko širších rozpětí*

Rozpětí označuje rozdíl mezi cenou, za kterou byl cenný papír nakoupen, a cenou, za kterou je možno jej prodat. Nižší likvidita a vyšší volatilita při obchodování mimo řádnou dobu obchodování může způsobit širší rozpětí u konkrétního cenného papíru, než je obvyklé.

Výše uvedená rizika jsou systematická, při obchodování mimo řádnou dobu obchodování je ze strany zákazníka nelze nijak eliminovat ani omezit. Pokud je zákazník předem neakceptuje, měl by zadávat pouze pokyny s parametry omezujícími jejich platnost pouze na řádnou dobu obchodování.

VI. Rizika obchodů s deriváty

Obchodování s deriváty je spojeno s řadou rizik, které mohou v krajních případech vést ke ztrátám klientem vložených prostředků. Dříve než se klient rozhodne obchodovat s těmito druhy investičních nástrojů, měl by zvážit své znalosti a zkušenosti s obchodováním na kapitálových trzích, seznámit se se všemi relevantními riziky, s technikami a strategiemi obchodování s deriváty a zhodnotit pro něho akceptovatelnou míru rizika, zejména ve vztahu k případným finančním ztrátám. Fio banka, a.s. zejména upozorňuje na všeobecná rizika a aspekty obchodování s deriváty: Není-li dále výslovně u konkrétního rizika zmíněno jinak, platí pro řízení rizik spojených s obchodováním s deriváty přiměřeně stejná doporučení, jako pro obchodování s nederivátovými investičními nástroji, jež jsou uvedena v předchozím textu.

a) *Riziko 100% ztráty vložených prostředků a ztráty převyšující vložené prostředky*

Vzhledem k charakteru derivátů je zde oproti ostatním druhům aktiv vyšší riziko ztráty vložených prostředků. U warrantů (opčních kontraktů) je riziko ztráty až 100% vložených prostředků a u futures kontraktů je dokonce možná i ztráta převyšující vložené prostředky.

b) *Tržní riziko*

Jedná se o riziko ztráty ze změn tržních cen. Obecné tržní riziko je dáno nepříznivými podmínkami trhu jako celku, specifické tržní riziko je dáno možností nepříznivého tržního vývoje konkrétního investičního nástroje.

c) *Dodatečný ztrátový potenciál z kolísání směnných kurzů – měnové riziko*

Jelikož se deriváty obchodují především v zahraničních měnách, vzniká pro klienta dodatečné riziko spojené s kolísáním měnových kurzů. Toto riziko je možné ošetřit odpovídajícími měnovými produkty, které přenášejí riziko na jiný subjekt.

d) *Úvěrové riziko*

Jedná se o riziko, že emitent se dostane do platební neschopnosti a nebude schopen dostát svým závazkům (certifikáty, forwardy).

e) *Riziko spojené se selháním obchodního systému*

Obchodní systém, přes který jsou vkládány objednávky klientů stejně tak jako systémové mechanismy burz mohou zaznamenat výpadky nebo být vyřazeny z činnosti. V takovém případě může klientovi hrozit zhoršení podmínek pro uzavření kontraktu, případně realizace zisku.

f) *Operační rizika*

Klient je chráněn před ztrátami z operačních rizik, které sám nezaviní, standardním reklamačním řízením. Mezi operační rizika patří transakční riziko spojené s chybami vzniklými při provádění operací zodpovědnými osobami, s jejich zaúčtováním nebo vypořádáním, dále pak riziko operačního řízení, které souvisí s nedostatečnou kontrolou osob zodpovědných za řádné provádění obchodů a riziko systémů spojené s korektním a bezchybným přenosem dat. V případě problémů stojících na straně klienta, např. jeho softwarové nebo hardwarové vybavení, přístup k internetu apod., není možné riziko z nich plynoucí přenášet na jiné subjekty.

g) *Omezená možnost zajištění*

Především u opčních kontraktů je prostor pro zajištění proti ztrátám omezen. Cena a podmínky zajištění jsou pro klienta neefektivní. Jak z uvedeného vyplývá, toto riziko je systematickou podstatou finančních derivátů a tím pádem proti němu neexistuje efektivní zajištění.

h) *Riziko uzavření pozice obchodníkem*

Obchodník je oprávněn stanovit dle svého uvážení u každého derivátu výši počáteční marže (initial margin) a udržovací marže (variation margin, maintenance margin) a tyto marže během trvání smluvního vztahu s klientem kdykoli jednostranně měnit (i v době, kdy má klient daný derivát nakoupen). Klient je povinen udržovat hodnotu marže stanovené obchodníkem. V případě poklesu hodnoty marže pod hodnotu stanovenou obchodníkem, je obchodník kdykoli podle svého uvážení (zejména v případech, kdy zároveň není možné

hodnotu udržovací marže dorovnat převodem peněžních prostředků z klientova obchodního účtu a klient včas tyto peněžní prostředky na svém obchodním účtu u obchodníka nedoplní) oprávněn uzavřít klientovu otevřenou pozici, a to i bez předchozího upozornění klienta.

Obchodník je rovněž oprávněn uzavřít otevřenou pozici klienta v případě, kdy dle svého uvážení zhodnotí, že otevřená pozice klienta nebude klientem před svojí splatností včas uzavřena.

Uzavřením smluvního vztahu mezi obchodníkem a klientem, umožňujícím futures obchody a převzetím tohoto informačního dokumentu, klient potvrzuje, že byl obchodníkem seznámen s riziky plynoucími z obchodování s investičními nástroji, zvláště pak s riziky obchodování s deriváty, že těmto rizikům rozumí a je s nimi srozuměn.

Některá specifika týkající se obchodování s deriváty typu Futures

Futures jsou standardizované pevné termínové kontrakty a aktivně se s nimi obchoduje na veřejných trzích. Obchody a podkladová aktiva mají striktně dané parametry, podkladovými aktivy jsou např. měna, komodita, úroková míra, akciový index. Pro otevření futures pozice je klient povinen převést obchodníkovi určitou obchodníkem či trhem stanovenou procentní část hodnoty obchodu – počáteční marži (initial margin). Tato počáteční marže slouží jako záruka k pokrytí případných rizik spojených se znehodnocením vnitřní hodnoty otevřeného futures kontraktu. Výše marže je obvykle přepočítávána, případně i nově stanovována, obchodníkem či příslušným trhem každý den a podle toho je po klientovi požadováno doplnění hodnoty marže (variation margin) na nově stanovenou hodnotu nebo je klientovi přebytečná část marže vrácena (tzv. denní zúčtování zisků a ztrát).

Fio banka, a.s. upozorňuje zejména na následující rizika spojená s futures kontrakty. Z povahy futures jako investičního nástroje vyplývá jejich výrazná rizikovitost ve vztahu k ostatním aktivům. Každý investor by se měl před otevřením pozice seznámit s klíčovými charakteristikami, které ovlivňují kurz futures. Jedná se především o:

a) Tržní, finanční a likviditní rizika spojená s futures kontrakty

Jelikož hodnota počáteční marže je relativně nízká vzhledem k hodnotě futures kontraktu, podléhají otevřené pozice značnému „pákovému“ efektu. Relativně malý pohyb podkladového aktiva tak může mít nadproporciální vliv na prostředky složené u obchodníka na nákup kontraktu.

U méně likvidních kontraktů navíc s blížícím se datem expirace (skončení platnosti kontraktu) vzrůstá riziko z omezené likvidity kontraktu a tím i nevýhodnějších cenových podmínek pro klienta při uzavření pozice. Toto riziko lze omezit včasným uzavřením otevřené pozice a neotevíráním nové pozice na kontraktu s blížící se expirací. V takovém případě je obvykle k dispozici srovnatelný kontrakt na stejné podkladové aktivum s pozdější expirací.

b) Riziko vyplývající z vypořádání futures kontraktů

Jednotlivé futures kontrakty mají různou formu vypořádání. Ve většině případů k vypořádání nedochází, neboť jsou pozice uzavřeny protiobchodem (kompenzací), nebo formou finančního vyrovnání (futures na akciové indexy), kdy probíhá pouze úhrada finančního rozdílu (zisku/ztráty). Pro klienta vzniká toto riziko pouze v případě včasného neuzavření pozice u malé části kontraktů s tzv. „fyzickým vypořádáním“ (povinnost odebrat podkladové aktivum a s tím spojené náklady). Toto riziko lze eliminovat uzavřením pozice v kontraktu před rozhodným dnem, od něhož může být držitel kontraktu později vyzván k fyzickému plnění.

c) Riziko vyplývající z rolování futures kontraktů

Futures kontrakt je investiční nástroj s pevně danou dobou splatnosti. Pokud má investor zájem držet svoji pozici i poté, musí kontrakt tzv. „přerolovat“, tj. pozici ve stávajícím kontraktu uzavřít a otevřít novou pozici v kontraktu znějícím na stejné podkladové aktivum, ale s pozdější splatností. Přerolování kontraktu je však obvykle spojeno s kurzovým rozdílem, neboť kontrakt s pozdější splatností se obvykle obchoduje za vyšší cenu, než kontrakt s dřívější splatností. Tento stav se nazývá „contango“ a je zcela standardním jevem vyplývajícím z časové hodnoty peněz. Ve specifických situacích, zejména při obecném očekávání poklesu trhu, však může nastat i opačný jev zvaný „backwardation“. Při rolování kontraktu znamená contango ztrátu pro investory v dlouhé pozici, backwardation naopak znamená ztrátu pro investory v krátké pozici. Při záměru klienta investovat do pozice ve futures kontraktech s časovým horizontem delším, než je doba od vypsání do splatnosti jednoho kontraktu, nelze toto riziko nijak eliminovat, neboť je systematické. Lze jej nicméně snížit na nejnižší možnou úroveň tím, že klient bude vždy vstupovat do pozice v tom kontraktu na dané podkladové aktivum, jež má mezi disponibilními kontrakty nejzazší splatnost.

Fio banka, a.s. dále ve vztahu k derivátům typu futures upozorňuje na následující skutečnosti vztahující se k pokynům typu *market* a *stop market*:

- a) Pro každý derivát typu futures je v okolí aktuální tržní ceny pro pokyny typu *market* nadefinováno ochranné pásmo, v rámci kterého se může pokyn uskutečnit. Pokud není pokyn uspokojen v rámci tohoto pásma, zbývající část je umístěna na trh s limitem na hranici pásma. Šíře ochranného pásma je obvykle poloviční, než hodnota Non-Reviewable Range (NRR), která je uvedena na stránkách s pravidly burzy (odkaz na pravidla burzy s hodnotami NRR naleznete na <https://www.fio.cz/akcie-investice/internetove-obchodovani/intelligentni-pokyny/burzy-usa-futures/stoploss>).
- b) Cena, za kterou se pokyn *Stop Market* zrealizuje, není ve skutečnosti dle pravidel burzy zcela libovolná. Pro každý derivát typu futures je v okolí *Stop* ceny nadefinováno ochranné pásmo, v rámci kterého se může pokyn

uskutečnit. Pokud není pokyn uspokojen v rámci tohoto pásma, zbývající část je umístěna na trh s limitem na hranici pásma. Šíře ochranného pásma je obvykle poloviční, než hodnota Non-Reviewable Range (NRR), která je uvedena na stránkách s pravidly burzy (odkaz na pravidla burzy s hodnotami NRR naleznete na <https://www.fio.cz/akcie-investice/internetove-obchodovani/intelligentni-pokyny/burzy-usa-futures/stoploss>).

Některá specifika týkající se obchodování s deriváty typu investiční certifikáty bez využití pákového efektu

Jak již bylo řečeno výše, certifikáty jsou investiční nástroje, jejichž cena je závislá na hodnotě podkladového aktiva. Z právního hlediska jsou certifikáty dlužní úpisy, které neztělesňují právo na dividendu, řízení společnosti či na podíl na likvidačním zůstatku tak, jako je to běžné u akcií. Investor získává od emitenta certifikát, který je možné nechat si v budoucnosti proplatit na základě pravidel definovaných v emisním prospektu. Investor v tomto případě kupuje certifikát za jeho tržní cenu a nenese tak žádné riziko ztráty dalších finančních prostředků. Typickým certifikátem bez využití pákového efektu jsou např. certifikáty na index obchodované na německém trhu Xetra.

Nejvýznamnější riziko investičního certifikátu spočívá v úvěrovém riziku emitenta certifikátu, tedy v jeho nedostání závazku jeho proplacení dle pravidel definovaných v emisním prospektu. Toto riziko je však minimální vzhledem k tomu, že tyto certifikáty emitují velké finanční domy a banky, jejichž schopnost splácet závazky je neustále sledována ze strany regulatorních orgánů.

Některá specifika týkající se obchodování s deriváty typu investiční certifikáty, především pak certifikátů využívajících pákového efektu (někdy též turbo certifikáty)

Fio banka, a.s. upozorňuje zejména na následující rizika spojená s investičními certifikáty. Z povahy certifikátů jako investičního nástroje vyplývá jejich výrazná rizikovost ve vztahu k ostatním aktivům. Na rozdíl od běžného certifikátu je díky pákovému efektu výrazně vyšší riziko velké ztráty či velkého zisku. V některých případech investor podstupuje i vyšší riziko než je výše původně investované částky.

Každý investor by se měl před otevřením pozice seznámit s klíčovými charakteristikami, které ovlivňují kurz certifikátu. Jedná se především o:

Poměr odběru

Počet certifikátů, který je potřeba na získání jednotky podkladového aktiva.

Management

Může být aktivní nebo pasivní; aktivní management znamená, že může být struktura podkladového aktiva od vydání do splatnosti certifikátu změněna.

Strike

Hodnota strike je u tzv. turbo certifikátů stěžejní pro určení jeho ocenění. Strike znamená stanovenou cenu podkladového aktiva jako parametr certifikátu. U certifikátů na vzestup podkladového aktiva se kurz stanoví rozdílem mezi aktuální cenou a strike. U certifikátů na pokles podkladového aktiva se kurz stanoví odečtením aktuální ceny od strike.

Knock – out

Jedná se o cenu podkladového aktiva, které když dosáhne podkladové aktivum je certifikát bezcenný. Certifikát na vzestup se stane trvale bezcenným, pokud cena podkladového aktiva trvale klesne pod nebo dosáhne úrovně knock-out bariéry. Certifikát na pokles podkladového aktiva se stane trvale bezcenným, pokud cena podkladového aktiva vzroste nad nebo dosáhne úrovně knock-out bariéry.

Cap

Emitentem určená hranice, od které se majitel diskontovaného certifikátu již nepodílí na zisku ze stoupajícího kurzu podkladového aktiva. Cap souvisí s diskontem, platí čím větší je diskont, tím nižší je postaven Cap.

Diskont

Diskont udává výši slevy, kterou investor získává při vstupu do diskontovaného certifikátu v porovnání s přímou investicí do podkladového aktiva.

Gear

Určuje u certifikátů o kolik vzroste/klesne hodnota certifikátu, pokud se změní hodnota podkladového aktiva o 1%.

Některá specifika týkající se obchodování s investičními certifikáty či ETF, kde podkladovým aktivem je derivát s odlišnou dobou splatnosti

Z povahy certifikátu či ETF jako investičních nástrojů, jejichž cena je závislá na hodnotě podkladového aktiva, může při specifickém druhu podkladového aktiva (futures) plynout tzv. riziko contango efektu. U certifikátů s nekonečnou splatností („Open-end“) či ETF, kde podkladovým aktivem je futures kontrakt s odlišnou (tj. menší) dobou splatnosti, dochází v pravidelných intervalech k přechodu na nové kontrakty s nejbližším kontraktním měsícem, tzv. rolování. V případě rolování na nový kontrakt s vyšší cenou při contango trhu (vysvětlení viz odstavec „Některá specifika týkající se obchodování s deriváty typu futures“) mohou tyto zvýšené náklady výkonnost investičního certifikátu či ETF ovlivnit.

Ztráta z rolování v situaci contango trhu může být promítnuta do ceny investičního nástroje, která poté klesá, či může dojít ke změně výměnného poměru („subscription ratio“) a změně participace. Vývoj investičního certifikátu či ETF poté nemusí přesně kopírovat vývoj podkladového aktiva a může být i výrazně opačný. Tato skutečnost bývá označována za riziko contango efektu. U příslušných investičních nástrojů proto jednoznačně doporučujeme se před nákupem seznámit s prospektem emitenta, kde je proces rolování a z něho plynoucích změn podrobně a specificky pro daný investiční nástroj zmíněn. Toto riziko je systematické, nelze jej tedy ze strany klienta eliminovat ani nijak omezit.

Některá specifika týkající se obchodování s opčními kontrakty využívajícími pákový efekt

Jako opční práva označujeme opce a warranty. Warranty se přes řadu shodných klíčových parametrů od opcí odlišují způsobem vypsání a také poměrem, který v případě warrantů může stanovit jejich počet potřebný k nákupu/prodeji jednotky podkladového aktiva. U opcí je tento poměr 1:1 a warrantů může nabývat například poměru 1:1, 1:10, 1:100 nebo 1:1000. Opce je vypsána na opční burze jakoukoli institucí, warrant je vypsán pouze emitentem, zpravidla bankou. V dalším textu tak budeme opční práva označovat jako opce, pokud to bude nutné, bude specifikováno, zda se jedná o opci nebo warrant.

Opce představují práva nakoupit nebo prodat podkladové aktivum k určitému okamžiku v čase za předem stanovených podmínek. Hodnota opce závisí na výhodnosti využít práva v daný okamžik v čase při konkrétních podmínkách vývoje podkladového aktiva. Opce jsou obchodované OTC (over the counter - mimoburzovně) i na opčních burzách (standardizace parametrů). Podkladovým aktivem mohou být komodity, akcie, indexy, měny, úrokové míry. Opce jsou nástroje umožňující širokou škálu obměn a možností, čímž je možné výrazně omezit riziko i dosáhnout zisků. Opce můžeme z hlediska přístupu rozlišit na tradiční (tyto opce jsou obvykle po uplynutí své platnosti vypořádány uplatněním práv s opcemi spojenými) a takzvané nekryté („investiční“) opce (tyto opce jsou po uplynutí doby splatnosti vypořádány finančně).

Fio banka, a.s. považuje za vhodné upozornit, že z povahy opčních kontraktů (warranty, opce - dále jen opce) jako investičního nástroje vyplývá jejich výrazná rizikovost ve vztahu k ostatním aktivům. Každý investor by se měl před otevřením pozice seznámit s klíčovými charakteristikami, které ovlivňují kurz opce. Jedná se především o:

Strike price

Realizační cena – předem stanovená cena, za kterou má majitel právo nebo povinnost prodat podkladové aktivum; tato cena je klíčová pro určení kurzu opce.

Poměr odběru

Počet warrantů, který je potřeba na získání jednotky podkladového aktiva.

Vnitřní hodnota

Rozdíl mezi aktuálním kurzem podkladového aktiva a strike price, upravený o poměr odběru (warranty); vnitřní hodnota obsahuje časovou hodnotu a může být nulová.

Časová hodnota

Je rovna rozdílu aktuálního kurzu opce a vnitřní hodnoty, časová hodnota klesá s blížící se dobou splatnosti opce, přičemž platí, že pokles časové hodnoty se dynamizuje s blížící se splatností. To má negativní vliv především na kurz opce, jejíž vnitřní hodnota je rovna nule.

Pákový efekt

Určuje o kolik vzroste/klesne teoretická hodnota opce pokud se změní hodnota podkladového aktiva o 1%. Změna teoretické hodnoty přitom nemusí být následována shodnou změnou kurzu opce!

Volatilita podkladového aktiva

Čím vyšší je volatilita (proporce cenových změn v čase k ceně podkladového aktiva) v čase, tím vyšší je hodnocení opce. Na kurz opce může mít velmi negativní vliv pokles volatility za nezměněných ostatních podmínek!

Spread

Jedná se o rozdíl mezi nákupním a prodejním kurzem opce, čím je nižší, tím výhodnější z pohledu investora může být vstup do pozice v opci klientem (pokud ostatní charakteristiky alternativního opce zůstávají stejné). Spread může dosahovat až několik desítek %!

a) Riziko cenových změn v souvislosti s časovou hodnotou a volatilitou podkladového aktiva

Kurz opce je ovlivněn řadou faktorů, ačkoli nemusí dojít ke změně ceny podkladového aktiva. Například se zkracující se dobou splatnosti opce klesá jeho časová hodnota (součást vnitřní hodnoty opce) a tedy kurz opce, ačkoli cena podkladového aktiva může být konstantní. Podobně s klesající volatilitou podkladového aktiva klesá vnitřní hodnota opce, a tedy za jinak nezměněných podmínek klesá kurz opce. Nákup opce s aktuální vysokou volatilitou nebo opce těsně před splatností opce tedy zvyšuje celkovou rizikovost takové investice.

b) *Likvidní riziko*

Jedná se o riziko spojené s možným nepříznivým kurzovým vývojem díky nedostatečné likviditě v případě provedení objednávky. U warrantů je jejich emitovaný počet omezen. U opcí se s blížící se dobou expirace může snižovat likvidita tak, že pro klienta může být obtížné najít protistranu pro prodej své pozice.

c) *Riziko pákového efektu*

Jelikož kurz opce reaguje na změny kurzu podkladového aktiva nadproporcionálně, je zde vysoké riziko ztráty investovaného kapitálu v případě nepříznivého vývoje podkladového aktiva. Investice je tím rizikovější, čím vyšší je pákový efekt, který je součástí charakteristik opce.

d) *Riziko totální ztráty kapitálu investovaného do opce*

Celková kupní cena opce může být ztracena v případě, že cena podkladového aktiva klesne pod realizační cenu opce (call opce) nebo naopak dosáhne hodnoty nad realizační cenou (put opce) v okamžiku splatnosti opce.

Pokud není opce vypořádána finančním vyrovnáním a v době splatnosti je nutné uplatnit práva s ním spojená, hrozí riziko ztráty investovaného kapitálu, jestliže nejsou práva včas uplatněna.

Datum splatnosti je klíčové z hlediska posouzení vstupu do pozice, ale také z hlediska vypořádání opce. Pokud je vypořádání nepeněžní, je nutné zadat příkaz k realizaci práv spojených s opcí.

Vzhledem k často výraznému rozdílu mezi nabídkou a poptávkou (spreadem), který může dosáhnout až desítek %, je nutné posoudit, zda vstup do pozice za takových podmínek skutečně odpovídá investičnímu záměru.

Vzhledem k tomu, že transakční poplatky mohou tvořit vzhledem k objemu transakce vyšší podíl než tržní hodnota opce, je nutné vzít v úvahu případné transakční náklady spojené s vypořádáním práv opce.

Riziko emitenta derivátu

Emitent podstupuje stejná rizika zmíněná ve všeobecných rizicích obchodování s deriváty. Navíc v případě, kde vystupuje jako věřitel, podstupuje úvěrového riziko, které může minimalizovat pouze důvěryhodností partnera obchodu.

U opčního kontraktu výstavce opčního kontraktu navíc k uvedeným rizikům podstupuje riziko ztráty vyplývající z převýšení fixní inkasované prémie náklady na dodržení práv spojených s kontraktem. Emitent navíc, pokud kontrakt není ukončen protiobchodem, musí v případě vůle majitele opčního kontraktu doručit nebo odebrat podkladové aktivum. V okamžiku, kdy emitent otevřením pozice vstupuje do dlouhé pozice (kupující opčního kontraktu do krátké pozice) je jeho riziko omezeno 100% ztrátou hodnoty podkladového aktiva. Jestliže emitent otevřením pozice vstoupil do krátké pozice (kupující opčního kontraktu do dlouhé pozice), je jeho riziko neomezené v souvislosti s neomezeným růstem hodnoty podkladového aktiva. Obchodník nicméně žádnou službu, jež by naplňovala podstatu emise derivátu, neposkytuje.

Vla. Rizika související se službou Úvěr na obchodování s investičními nástroji

Služba Úvěr na obchodování s investičními nástroji (dále také jen „margin“) je investiční strategie využívaná především aktivními investory. Princip úvěru na obchodování s investičními nástroji spočívá v tom, že investor část své investice do investičních nástrojů financuje z peněz zapůjčených od obchodníka a ručí za ně nakoupenými investičními nástroji. S tím je spojeno riziko, že (zejména v případě poklesu hodnoty nakoupených investičních nástrojů) míra ručení majetkem klienta za vypůjčené peníze obchodníka může klesnout pod hodnotu minimálního požadovaného ručení (příčemž výše minimálního požadovaného ručení je v podobě koeficientu kritické úrovně zajištění vždy mezi obchodníkem a klientem sjednávána v rámci smluvní dokumentace ke smlouvě o úvěru a půjčce na obchodování s investičními nástroji). Obchodník má přesně stanoveny vnitřní postupy, jakým způsobem v případě poklesu míry ručení klienta pod hodnotu minimálního požadovaného ručení (dále též jen „područení“) postupuje, přičemž tyto postupy se mohou lišit v závislosti na míře klientova područení. Riziko pro klienta spočívá především v tom, že obchodník má právo (mimo jiné) v případě područení za účelem uspokojení své pohledávky z poskytnutého úvěru přistoupit k uzavření pozic klienta, tedy k nucenému prodeji klientem nakoupených akcií. Takovýto prodej je sice obchodník povinen uzavírat s odbornou péčí, ale k obdobným prodejům dochází často ve stresovém období a tedy pro klienta za nevýhodných podmínek.

Obdobné riziko z nuceného uzavření pozic klientovi hrozí i při obchodování s deriváty, kdy obchodník zajišťuje dodržení minimální požadované marže pro držení kontraktu.

VII. Informace o skutečnostech souvisejících s udělením plné moci k zastupování při obchodování s investičními nástroji

Pokud jste udělili nebo udělíte plnou moc ke svému zastupování při obchodování s cennými papíry, upozorňujeme Vás, že osoba, která Vás zastupuje při obchodování s cennými papíry na základě plné moci, činí úkony, které jsou z právního hlediska vždy posuzovány jako úkony učiněné přímo Vámi, tudíž pokud Vámi zmocněná osoba učiní krok, se kterým nesouhlasíte, máte samozřejmě možnost domoci se náhrady případné škody na této osobě, nikoli však na obchodníkovi s cennými papíry. Navíc pokud není osoba, která Vás na základě plné moci zastupuje, licencovaným subjektem, není její povinnost jednat s odbornou péčí stanovena zákonem.

VIII. Narušování transparentnosti trhu

Manipulaci s trhem definuje čl. 12 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 596/2014 ze dne 16. dubna 2014 o zneužívání trhu (nařízení o zneužívání trhu) a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/6/ES a směrnic Komise 2003/124/ES, 2003/125/ES a 2004/72/ES (dále též jen „Nařízení č. 596/2014“). Manipulace s trhem je podle čl. 15 Nařízení č. 596/2014 zakázána a osobě manipulující s trhem hrozí dle § 160 nebo § 177 ZPKT pokuta (fyzické osobě až do výše 150 mil Kč nebo do výše trojnásobku neoprávněného prospěchu získaného spácháním tohoto přestupku, je-li možné výši neoprávněného prospěchu zjistit).

Manipulací s trhem se podle Nařízení č. 596/2014 označují následující činnosti:

- a) uzavření obchodu, zadání pokynu k obchodování nebo jiné jednání, které:
 - i) dává nebo je způsobilé dávat nesprávné nebo zavádějící signály, pokud jde o nabídku, poptávku nebo cenu finančního nástroje, související spotové komoditní smlouvy nebo draženého produktu odvozeného od povolenek na emise, nebo
 - ii) zajišťuje nebo je způsobilé zajistit cenu jednoho nebo několika finančních nástrojů, související spotové komoditní smlouvy nebo draženého produktu odvozeného od povolenek na emise na neobvyklé nebo umělé úrovni,pokud osoba, která uzavírá obchod, vydává pokyn k obchodování nebo jinak jedná, neprokáže, že tento obchod, pokyn nebo jednání probíhá z legitimních důvodů a v souladu s uznávanými tržními postupy zavedenými podle článku 13 Nařízení č. 596/2014,
- b) uzavření obchodu, zadání pokynu k obchodování nebo jiná činnost nebo jednání, které ovlivňuje nebo pravděpodobně ovlivní cenu jednoho nebo několika finančních nástrojů, související spotové komoditní smlouvy nebo draženého produktu odvozeného od povolenek na emise, přičemž jsou použity fiktivní prostředky nebo jiná forma klamavého nebo lstivého jednání,
- c) šíření informací prostřednictvím médií, včetně internetu, nebo jakýmkoli jinými prostředky, které vydávají nebo budou pravděpodobně vydávat nesprávné nebo zavádějící signály týkající se nabídky, poptávky nebo ceny finančního nástroje, související spotové komoditní smlouvy nebo draženého produktu odvozeného od povolenek na emise nebo zajišťují nebo pravděpodobně zajistí cenu jednoho nebo několika finančních nástrojů, související spotové komoditní smlouvy nebo draženého produktu odvozeného od povolenek na emise na neobvyklé nebo umělé úrovni, včetně šíření zvěsti, pokud osoba, která tyto informace šíří, ví nebo by měla vědět, že tyto informace jsou nepravdivé nebo zavádějící,
- d) předání nepravdivých anebo zavádějících informací nebo nepravdivých nebo zavádějících vstupních údajů ve vztahu k referenční hodnotě, pokud osoba, která tyto informace či vstupní údaje předala, věděla nebo měla vědět, že jsou nepravdivé nebo zavádějící, nebo jakékoli jiné jednání, které manipuluje s výpočtem referenční hodnoty.

Za manipulaci s trhem je podle Nařízení č. 596/2014 mimo jiné považováno také následující jednání:

- a) jednání osoby nebo osob jednajících ve shodě směřující k získání dominantního postavení v oblasti nabídky nebo poptávky po finančním nástroji, souvisejících spotových komoditních smlouvách nebo dražených produktech odvozených od povolenek na emise, které má nebo bude pravděpodobně mít přímo nebo nepřímo za následek fixaci nákupních nebo prodejních cen nebo vytváří nebo bude pravděpodobně vytvářet jiné nespravedlivé podmínky pro obchodování,
- b) nákup nebo prodej finančních nástrojů v době otevírání nebo uzavírání trhu, který má nebo pravděpodobně bude mít účinek oklamat investory jednající na základě uvedených cen včetně zahajovacích nebo závěrečných cen,
- c) zadávání pokynů obchodnímu systému včetně jejich zrušení či jakýchkoli úprav, všemi dostupnými prostředky obchodování, včetně elektronických prostředků, jako jsou strategie algoritmického nebo vysokofrekvenčního obchodování, a které má jeden z účinků uvedených v předcházejícím odstavci písm. a) nebo b) (také v čl. 12 odst. 1 písm. a) nebo b) Nařízení č. 596/2014), za účelem:
 - i) narušení nebo zpoždění fungování systému obchodování obchodního systému, nebo pravděpodobného dosažení tohoto účinku,
 - ii) ztížení identifikace skutečných pokynů v systému obchodování obchodního systému pro další osoby, nebo pravděpodobného dosažení tohoto účinku, a to prostřednictvím zadání pokynů, které má za následek přetížení nebo destabilizaci evidence příkazů, nebo
 - iii) vytvoření nebo pravděpodobného vytvoření nepravdivého nebo zavádějícího signálu o nabídce nebo poptávce po finančním nástroji nebo o jeho ceně, zejména prostřednictvím zadání pokynů na zahájení nebo posílení určitého trendu,
- d) využití příležitostného nebo pravidelného přístupu k tradičním nebo elektronickým médiím k vyslovení názoru na finanční nástroj, související spotovou komoditní smlouvu nebo dražený produkt odvozený od povolenek na emise (nebo nepřímo na jejich emitenta) po předchozím otevření pozice na tento finanční nástroj, související spotovou komoditní smlouvu nebo dražený produkt odvozený od povolenek na emise s následným prospěchem z dopadů vysloveného názoru na cenu tohoto nástroje, související spotové komoditní smlouvy nebo draženého produktu odvozeného od povolenek na emise, a to bez současného zveřejnění střetu zájmů odpovídajícím a účinným způsobem,
- e) koupě nebo prodej povolenek na emise nebo souvisejících derivátů na sekundárním trhu před dražbou konanou podle nařízení (EU) č. 1031/2010 s účinkem fixování dražebních zúčtovacích cen za dražené produkty na neobvyklých nebo umělých úrovních nebo matení účastníků dražby podávajících nabídky.

Manipulace s trhem v zemích mimo Evropskou unii je regulována místními orgány, v USA je to například Securities and Exchange Commission.

Pokud má obchodník důvodné podezření, že v důsledku poskytnutí služby na základě pokynu může dojít k manipulaci s trhem, upozorní na tuto skutečnost zákazníka, požádá jej o vysvětlení účelu pokynu, popřípadě navrhe jiný způsob dosažení téhož účelu, který nenaruší průhlednost trhu. Pokud má obchodník i přes vysvětlení zákazníka důvodné podezření, že poskytnutím služby na základě pokynu může dojít k manipulaci s trhem, není povinen pokyn provést a vyzoomí o tom zákazníka způsobem stanoveným ve smlouvě.

Osoby, na které se vztahují povinnosti nebo zákazy podle Nařízení č. 596/2014, podléhají podle § 135 odst. 1 písm. v) ZPKT státnímu dohledu, který vykonává Česká národní banka.

Za manipulaci s trhem lze podle § 160 nebo § 177 ZPKT uložit pokutu.

Podle zákona o podnikání na kapitálovém trhu je odpovědný i zákazník obchodníka, který se takového manipulativního jednání dopustí. To ale nevyvazuje obchodníka z povinnosti chránit kapitálové trhy před manipulacemi ze strany svých klientů. Obchodník je povinen hlásit České národní bance důvodné podezření na tržní manipulaci (čl. 16 odst. 2 Nařízení č. 596/2014).

Některé zvlášť závažné případy narušování transparentnosti trhu mohou dokonce naplňovat skutkovou podstatu trestného činu podvodu nebo zneužívání informací či postavení v obchodním styku.

Dle výše citovaných právních předpisů je obchodník povinen narušování transparentnosti trhu předcházet. Proto má obchodník vytvořeny systémy pro identifikaci takovýchto operací a v případě podezření požaduje po zákazníkovi vysvětlení účelu operace či je oprávněn provedení služby (pokynu) odmítnout.

Dále budou uvedeny některé případy manipulace či narušování transparentnosti trhu, o kterých se domníváme, že se s nimi naši zákazníci mohou setkat. V případě, že zákazník má podezření, že někdo manipuluje cenou či jinak narušuje transparentnost trhu, měl by situaci konzultovat s našimi odborníky.

Případ I.

Typickým příkladem úkonů směřujících k manipulaci s kurzem cenného papíru je nákup cenného papíru za cenu lišící se od tržního kurzu a bezprostřední prodej takto získaných cenných papírů ihned po jejich nákupu. Tento postup může být, v dosti případech i bývá, zřetězen do více transakcí, kdy cena se dále vzdaluje od tržního kurzu. S tímto postupem aplikovaným přímými obchody na mimoburzovním veřejném trhu RMS, jsme se mohli setkat u cenných papírů, u kterých docházelo k veřejné nabídce odkupu. Majitelé cenných papírů tak uměle zvyšovali povinné minimum ceny odkupu stanovené jako vážený průměr cen obchodů na veřejných trzích za posledních šest měsíců. S cenou však mohla manipulovat i osoba vyhláškující veřejný odkup s cílem snížit cenu a sobě ušetřit prostředky vynaložené na odkup.

S prodáváním cenného papíru tam a zpět se můžeme setkat také v aukci. Tento postup uměle zvyšuje nebo snižuje kurz vyhláškovaný veřejným trhem. Je aplikovatelný především na emise s nízkou likviditou a těch je na českých kapitálových trzích bohužel většina.

U manipulací není podstatné, zda z ní měla manipulující strana prospěch či zda byla jinému způsobena škoda. Podezřelým se jeví každé jednání, ze kterého není patrná jeho ekonomická podstata.

Případ II.

Dalším případem narušování transparentnosti trhu je umělé vytváření dojmu vyšší likvidity cenného papíru. Je nepodstatné, zda při tomto dochází či nedochází ke změně kurzu. Většinou si několik majetkově nebo personálně propojených osob „přehazuje“ určité množství cenného papíru, a to i za cenu ztráty.

Případ III.

K manipulaci s cenou nemusí docházet pouze uskutečňováním obchodů. Některé trhy při stanovení kurzu v situaci, kdy se neuskutečnění žádný obchod, berou v potaz i stav nabídky a poptávky. Uznáváme, že zákazník může mít jiný názor na teoreticky „správnou“ cenu akcie nebo dluhopisu než má trh. Zvlášť u nelikvidních titulů je tato situace pravděpodobná. Není však možno, aby se zákazník rozhodl, že jeho cena je ta opravdu správná, a snažil se k ní trh dotlačit. Jako nepřijatelné se jeví chování, kdy zákazník křídí svou nabídku se svou vlastní poptávkou. Například před koncem aukce na RMS podá nákupní pokyn s cenou nad horní hranici přípustného cenového pásma, kterým může reagovat na nabídku mimo pásmo. Tímto dojde ke zvýšení ceny na trhu. Další obchodní den, ve kterém se obchoduje ve zvýšeném přípustném cenovém pásmu, pak zákazník podá pokyn na prodej, ale s cenou která je nižší než v nákupním pokynu z předchozího dne.

Za manipulativní pokyny lze také například považovat pokyny bez limitní ceny (na RMS s cenou dispozicí II), které znějí na neobvykle malé množství kusů investičního nástroje. Tyto pokyny na nelikvidním trhu rychle stlačují / zvyšují kurz investičního nástroje a v případě obchodu je ekonomický přínos značně ovlivněn výší poplatků.

Tato jednání v celku postrádají logiku tvorby zisku a jejich jediným cílem je umělý pohyb kurzu.

Případ IV.

Jako zvlášť nebezpečné je hodnoceno zneužívání neveřejných informací ke svému prospěchu. Škody z takového jednání obvykle dosahují značné výše a toto jednání je postihováno i podle trestního zákona.

Při tvorbě tohoto dokumentu byly použity vnitřní materiály obchodníka Fio banka, a.s. a materiály zveřejněné na internetových stránkách České národní banky.

Pravidla dodržování transparentnosti akciového trhu v USA

Opatření směřující k zajištění transparentnosti trhu aplikuje rovněž Pershing, LLC, obchodník s cennými papíry a depozitář, prostřednictvím kterého Fio banka, a.s. přistupuje na akciový trh v USA. Pravidla stanovená obchodním partnerem Fio banky, a.s., stejně jako pravidla stanovená regulátorem trhu, je Fio banka, a.s. povinna bez výjimky dodržovat.

Mezi regulační opatření patří zejména:

1. Maximální počet cenných papírů v jednom pokynu:
 - a) 1.000.000 kusů pro cenné papíry s cenou rovnou nebo nižší 1 USD,
 - b) 500.000 kusů pro cenné papíry s cenou větší než 1 USD.
2. Maximální objem jednoho pokynu:
 - a) 500.000 USD pro cenné papíry přijaté k obchodování na regulovaném trhu a OTC s cenou větší než 1 USD,
 - b) 250.000 USD pro cenné papíry obchodované na trhu OTC s cenou rovnou nebo nižší 1 USD.
3. Odmítnut bude pokyn znějící na nákup nebo prodej více než 9.999 kusů cenného papíru, pokud by objem obchodu představoval více než 10% třicetidenního průměrného zobchodovaného objemu.
4. Odchylka limitní ceny pokynů směřujících do Extended Hours může být maximálně 10 % od nejlepší nabídky resp. poptávky na trhu.
5. Odchylka limitní ceny pokynů směřujících do hlavní obchodní fáze (15:30 – 22:00 SEČ) může být maximálně 5 % od nejlepší nabídky resp. poptávky na trhu. Toto omezení platí pro jednodenní i vícedenní pokyny. Neplatí pro pokyny typu stoploss.

IX. Investiční strategie

Fio banka, a.s. v současnosti (s výjimkou služeb Obhospodařování portfolia a Osobní makléř) nenavrhuje ani nedoporučuje svým klientům žádné investiční strategie. V případě služeb Obhospodařování portfolia a Osobní makléř jsou jednotlivé typy investičních strategií předloženy klientům v dostatečném předstihu před uzavřením smlouvy.

X. Investiční poradenství

1. Investiční poradenství poskytované Fio bankou, a.s. v rámci služby Osobní makléř není poskytováno jako nezávislé poradenství ve smyslu § 15d odst. 5 písm. a) ZPKT, jelikož není naplněna podmínka rozsáhlé analýzy širokého okruhu nástrojů na trhu, která se neomezuje pouze na investiční nástroje poskytované samotným investičním podnikem.
2. Poskytování investičního poradenství v rámci služby Osobní makléř je založeno na analýze různých druhů investičních nástrojů, která je omezena na investiční nástroje obchodované na trzích, na nichž je možné prostřednictvím Fio banky, a.s. obchodovat. Tato analýza není omezena pouze na nástroje vydané nebo vytvořené Fio bankou, a.s., osobami, které mají s Fio bankou, a.s. úzké propojení, nebo jinými osobami, které mají s Fio bankou, a.s. natolik úzké právní nebo ekonomické vztahy, že představují riziko narušení nezávislosti poskytovaného investičního poradenství.
3. Investiční poradenství je poskytováno pouze pro tyto typy investičních nástrojů: akcie, ETF, dluhopisy. Obchodník si vyhrazuje právo dle svého uvážení kdykoli zúžit či rozšířit seznam typů investičních nástrojů, k nimž je poskytováno investiční poradenství.
4. Pravidelné hodnocení vhodnosti investičních nástrojů doporučených zákazníkovi Fio banka, a.s. neprovádí a neposkytuje.

XI. Pobídky od třetích stran

1. Fio banka, a.s. v současnosti v souvislosti s poskytováním investičních služeb nepřijímá od žádných třetích stran jakékoli pobídky ve smyslu ustanovení § 15 ZPKT, s výjimkou pobídek uvedených v následujícím odstavci, a dále s výjimkou investičního výzkumu (poskytovaného bezplatně) a menších nepeněžitých pobídek, které Fio banka, a.s. přijímá za dodržení podmínek dle § 15 odst. 3 a 4 ZPKT.
2. Fio banka, a.s. přijímá provozní pobídky od společnosti Fio investiční společnost, a.s., IČO: 06704441, se sídlem V celnici 1028/10, 110 00 Praha 1, a to v souvislosti s outsourcingem činností spojených s administrací fondů obhospodařovaných společností Fio investiční společnost, a.s. Fio banka, a.s. dále od společnosti Fio investiční společnost, a.s. přijímá pobídky v souvislosti s distribucí cenných papírů vydávaných investičními fondy obhospodařovanými společností Fio investiční společnost, a.s., a to ve výši 35 % z celkové roční hodnoty vybraných výstupních poplatků a 35 % z celkové roční hodnoty vybraných poplatků za obhospodařování a administraci obhospodařovaných fondů.
3. Fio banka, a.s. v souvislosti s poskytováním investičních služeb neposkytuje žádným třetím stranám jakékoli pobídky ve smyslu ustanovení § 15 ZPKT, s výjimkou investičního výzkumu (poskytovaného bezplatně), menších nepeněžitých pobídek a provozních pobídek (tj. pobídek, které umožňují poskytování investičních služeb nebo jsou pro tento účel nezbytné, například úplata za úschovu, úplata za vypořádání, úplata převodním místům, správní poplatky nebo úplata za právní služby), které Fio banka, a.s. poskytuje za dodržení podmínek dle § 15 odst. 3 a 4 ZPKT.

XII. Peněžní a nepeněžní výhody

Provádí-li Fio banka, a.s. obchod prostřednictvím obchodního systému nebo mimo regulovaný trh nebo mimo mnohostranný obchodní systém mezi dvěma klienty Fio banky, a.s., účtuje Fio banka, a.s. každému z těchto klientů poplatky podle aktuálního Ceníku základních služeb a Přílohy ceníku základních služeb Fio banky, a.s.

XIII. Politika výkonu hlasovacích práv a dalšího zapojení

Fio banka, a.s. při poskytování služby obhospodařování portfolia investičních nástrojů klientů (tj. služby uvedené v ustanovení § 4 odst. 2 písm. d) zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů) dodržuje ve vztahu ke všem akciím nebo obdobným cenným papírům představujícím podíl na emitentovi se sídlem v členském státě Evropské unie, které jsou přijaté k obchodování na evropském regulovaném trhu a které jsou součástí jednoho nebo více obhospodařovaných portfolií klientů, následující pravidla výkonu hlasovacích práv a dalšího zapojení:

- a) Fio banka, a.s. vždy vykonává hlasovací práva v nejlepším zájmu svých klientů,
- b) každé z rozhodnutí o výkonu hlasovacích práv je přijímáno s ohledem na konkrétní okolnosti případu, zejména charakter projednávaných skutečností, náklady na uplatnění hlasovacích práv, důsledky rozhodnutí na hodnotu účastnických cenných papírů v obhospodařovaném portfoliu, obecně přijímaná pravidla příslušného trhu, kde jsou účastnické cenné papíry obchodovány, jakož i zvláštní okolnosti spojené s obchodní společností nebo právnickou osobou, jíž se výkon hlasovacích práv týká,
- c) výkon hlasovacích práv v konkrétním případě musí být vždy v souladu s investiční strategií vztahující se ke konkrétnímu obhospodařovanému portfoliu, jehož jsou účastnické cenné papíry součástí, a v souladu s platnými a účinnými právními předpisy a vnitřními předpisy společnosti Fio banka, a.s.,
- d) rozhodnutí o výkonu hlasovacích práv je v působnosti předsedy představenstva společnosti Fio banka, a.s. na základě předloženého doporučení ředitele obchodní divize společnosti Fio banka, a.s.,
- e) výkon hlasovacích práv spojených s účastnickými cennými papíry provádí Fio banka, a.s. zejména prostřednictvím svých zástupců, na základě vystavených zmocnění k zastupování společnosti Fio banka, a.s., na valné hromadě obchodní společnosti nebo jiné právnické osoby, o jejíž účastnické cenné papíry se jedná,
- f) pokud se nejedná o specifické případy, které by vyžadovaly odlišný přístup, Fio banka, a.s. realizuje výkon hlasovacích práv spojených s účastnickými cennými papíry obsaženými v obhospodařovaném portfoliu, za předpokladu, že podíl na hlasovacích právech emitenta přes všechna portfolia obhospodařovaná společností Fio banka, a.s. přesáhne hranici 5 %,
- g) Fio banka, a.s. si vyhrazuje právo v odůvodněných případech nerealizovat výkon hlasovacího práva. Takovými případy mohou být zejména:
 - program jednání valné hromady se týká nevýznamných záležitostí, jež nemají přímý dopad na práva klientů, jejichž obhospodařovaných portfolií jsou účastnické cenné papíry součástí;
 - nepříměšené náklady na účast na valné hromadě.
- h) Fio banka, a.s. průběžně sleduje a zaznamenává důležité události, které mají spojitost s výkonem hlasovacích práv v osobách, jejichž účastnické cenné papíry jsou součástí obhospodařovaných portfolií,
- i) Fio banka, a.s. dbá na předcházení nebo řízení případných střetů zájmů, které mohou vzniknout z výkonu hlasovacích práv v osobách, jejichž účastnické cenné papíry jsou součástí obhospodařovaných portfolií.

Fio banka, a.s. při poskytování služby obhospodařování portfolia investičních nástrojů klientů ve vztahu ke všem akciím nebo obdobným cenným papírům představujícím podíl na emitentovi se sídlem v členském státě Evropské unie, které jsou přijaté k obchodování na evropském regulovaném trhu a které jsou součástí jednoho nebo více obhospodařovaných portfolií klientů, sleduje uvedené významné záležitosti týkající se emitentů těchto akcií nebo obdobných cenných papírů zejména následujícími způsoby:

- a) strategie činnosti emitenta – výroční zprávy, prezentace pro investory, reporty hospodářských výsledků, konferenční hovory k výsledkům (či k jiným zásadním událostem), informace uveřejňované na internetových stránkách emitenta
- b) finanční a nefinanční klíčové ukazatele výkonnosti - výroční zprávy, prezentace pro investory, reporty hospodářských výsledků, konferenční hovory k výsledkům (či k jiným zásadním událostem), informace uveřejňované na internetových stránkách emitenta, Centrální úložiště regulovaných informací, zpravodajské terminály Bloomberg a Reuters, investiční výzkum
- c) rizika, kterým je emitent vystaven - výroční zprávy, prezentace pro investory, reporty hospodářských výsledků, konferenční hovory k výsledkům (či k jiným zásadním událostem), informace uveřejňované na internetových stránkách emitenta, zpravodajské terminály Bloomberg a Reuters, investiční výzkum
- d) kapitálová struktura emitenta – výroční zprávy, prezentace pro investory, reporty hospodářských výsledků, informace uveřejňované na internetových stránkách emitenta, zpravodajské terminály Bloomberg a Reuters, investiční výzkum
- e) sociální a environmentální dopady činnosti emitenta – výroční zprávy, prezentace pro investory, informace uveřejňované na internetových stránkách emitenta
- f) způsob, jakým je emitent řízen a spravován – výroční zprávy, prezentace pro investory, informace uveřejňované na internetových stránkách emitenta

Fio banka, a.s. v rámci realizace činností uvedených v tomto článku nekomunikuje přímo s emitenty výše uvedených cenných papírů (příčemž využívání veřejně dostupných informací uveřejňovaných těmito emitenty není ze strany společnosti Fio banka, a.s. považováno za komunikaci s těmito emitenty), není-li v konkrétním případě ze strany vedení společnosti Fio banka, a.s. rozhodnuto jinak.

Fio banka, a.s. při výkonu hlasovacích práv nebo jiných práv spojených s cenným papírem představujícím podíl na emitentovi cenného papíru, který je přijatý k obchodování na evropském regulovaném trhu a který je součástí jednoho nebo více obhospodařovaných portfolií klientů, nespolupracuje s ostatními akcionáři daného emitenta, není-li v konkrétním případě ze strany vedení společnosti Fio banka, a.s. rozhodnuto jinak. Fio banka, a.s. při výkonu hlasovacích práv nebo jiných práv spojených s takovým cenným papírem nespolupracuje s žádným poradcem pro hlasování.

Fio banka, a.s. v rámci výkonu práv spojených s cenným papírem představujícím podíl na emitentovi (zejména při uplatňování práva na výplatu dividendy) standardně komunikuje se společností Centrální depozitář cenných papírů, a.s., která je osobou vedoucí centrální evidenci zaknihovaných cenných papírů v České republice. Obdobně Fio banka, a.s. v rámci výkonu práv spojených s cenným papírem představujícím podíl na emitentovi, který je přijat k obchodování na evropském regulovaném trhu, který není českým regulovaným trhem, komunikuje se zahraničními depozitáři cenných papírů, s nimiž má navázán smluvní vztah. Fio banka, a.s. v rámci výkonu hlasovacích práv nebo jiných práv spojených s cenným papírem představujícím podíl na emitentovi cenného papíru, který je přijatý k obchodování na evropském regulovaném trhu a který je součástí jednoho nebo více obhospodařovaných portfolií klientů, neidentifikovala žádné další relevantní zúčastněné strany, s nimiž by v rámci výkonu uvedených činností komunikovala.

Fio banka, a.s. v souladu s ustanovením § 127h zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, nemusí uveřejnit informace dle § 127g zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, pokud v kalendářním roce, za něž mají být takové informace uveřejněny, v souladu s výše uvedenými pravidly v rámci poskytování služby obhospodařování portfolia investičních nástrojů nerealizovala výkon hlasovacích práv spojených s účastnickými cennými papíry obsaženými v obhospodařovaných portfoliích.

XIV. Prohlášení o vhodnosti investičního doporučení, pravidelný přezkum doporučených investic, vyhodnocení vhodnosti poskytnutého investičního poradenství

Fio banka, a.s. v případě poskytnutí investičního poradenství danému klientovi zašle prohlášení o vhodnosti poskytnutého investičního doporučení vztahujícího se k danému investičnímu doporučení, a to v termínu vyžadovaném příslušnými právními předpisy.

V případě, že je ve vztahu ke konkrétnímu doporučenému investičnímu nástroji pravděpodobně potřebný pravidelný přezkum jeho vhodnosti pro klienta, Fio banka, a.s. na tuto skutečnost upozorní klienta v rámci příslušného zaslání prohlášení o vhodnosti poskytnutého investičního doporučení.

Fio banka, a.s. klientům neposkytuje pravidelné vyhodnocení vhodnosti poskytnutého investičního poradenství.

XV. Zaznamenávání komunikace

Fio banka, a.s. zaznamenává hovory a elektronickou komunikaci s klientem. Kopie záznamů hovorů a komunikace s klientem jsou na vyžádání k dispozici po dobu stanovenou právními předpisy.

XVI. Dopad nákladů na návratnost investice

V následující tabulce Vám ukážeme ilustrativní příklad, znázorňující souhrnný dopad nákladů na návratnost počáteční investice. Čistý výnos nebo ztráta z počáteční investice představuje rozdíl mezi výší hrubého výnosu a nákladů.

	zisková investice	neutrální investice	ztrátová investice
počáteční investice	10 000 Kč	10 000 Kč	10 000 Kč
náklady na investici	80 Kč	80 Kč	80 Kč
hrubý výnos/ztráta	500 Kč	80 Kč	-220 Kč
čistý výnos/ztráta	420 Kč	0 Kč	-300 Kč
čistý výnos/ztráta v %	4,2 %	0 %	-3 %
koncový zůstatek	10 420 Kč	10 000 Kč	9 700 Kč

Fio banka, a.s. upozorňuje: Minulé výnosy z obchodování s investičními nástroji žádným způsobem nezaručují výnosy budoucí.

Tento dokument byl vyhlášen dne 25. 9. 2020 a nabývá platnosti a účinnosti dne 29. 9. 2020. Ve vztahu ke smlouvám mezi Fio Bankou, a.s. a jejími klienty uzavřeným před dnem účinnosti tohoto dokumentu podle předchozí věty, nabývá tento dokument účinnosti dnem 5. 10. 2020.